

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
TAMARA ČAPETA
της 27ης Οκτωβρίου 2022¹

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-514/21 και C-515/21

**LU (C-514/21),
PH (C-515/21)**

κατά

Minister for Justice and Equality

[αιτήσεις του Court of Appeal
(εφετείου, Ιρλανδία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και διαδικασίες παραδόσεως μεταξύ κρατών μελών – Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως με σκοπό την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής – Λόγοι προαιρετικής μη εκτελέσεως – Άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 – “Δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης” – Άρση αναστολής – Δικαιώματα άμυνας – Άρθρο 6 ΕΣΔΑ – Άρθρα 47 και 48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

I. Εισαγωγή

1. Πρόσωπο τέλεσε ποινικό αδίκημα και κρίθηκε ένοχο κατόπιν δίκαιης δίκης. Η εν λόγω κατάγνωση της ενοχής είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή στερητικής της ελευθερίας ποινής με αναστολή. Εν συνεχεία, το ίδιο πρόσωπο κατηγορήθηκε για δεύτερο ποινικό αδίκημα το οποίο τέλεσε κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής που είχε χορηγηθεί για το πρώτο αδίκημα. Η δεύτερη δίκη πραγματοποιήθηκε ερήμην του κατηγορουμένου και κατέληξε στη διαπίστωση της ενοχής και την επιβολή ποινής στερητικής της ελευθερίας. Συνεπεία αυτού, διατάχθη η άρση της αναστολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής που είχε επιβληθεί για το πρώτο αδίκημα. Δεδομένου ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο βρισκόταν στην αλλοδαπή, εκδόθηκε ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως (στο εξής: ΕΕΣ) για την εκτέλεση της ποινής φυλακίσεως που είχε επιβληθεί για το πρώτο αδίκημα.

2. Μπορεί η αρχή εκτελέσεως να αρνηθεί την παράδοση βάσει του ΕΕΣ για την εκτέλεση της ποινής που αφορά το πρώτο αδίκημα λόγω του γεγονότος ότι η δεύτερη δίκη διεξήχθη ερήμην του κατηγορουμένου; Η απάντηση στο συγκεκριμένο ερώτημα απαιτεί την ερμηνεία του άρθρου 4α,

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ². Πιο συγκεκριμένα, απαιτεί να δοθεί απάντηση στο κατά πόσον η φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» που χρησιμοποιείται στην εν λόγω διάταξη καταλαμβάνει και τη δεύτερη δίκη.

3. Πέραν της ερμηνείας του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ, οι εν λόγω αιτήσεις προδικαστικών αποφάσεων αποκαλύπτουν μια ακόμη βαθύτερη πρόκληση για το σύστημα του ΕΕΣ. Εγείρουν το ζήτημα του κατά πόσον επιτρέπεται στην αρχή εκτελέσεως (ή και αν αυτή υποχρεούται) να αρνηθεί, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται από την απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ, την παράδοση, εφόσον κρίνει ότι το κράτος έκδοσης πρόκειται να παραβιάσει θεμελιώδες δικαίωμα (ή, τουλάχιστον, την ουσία του δικαιώματος αυτού) του προς παράδοση προσώπου.

4. Η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ απαριθμεί εξαντλητικά τις περιπτώσεις στις οποίες η εκτελούσα αρχή υποχρεούται ή δύναται να αρνηθεί την εκτέλεση του ΕΕΣ³. Πέραν των περιπτώσεων αυτών, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι από την απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ συνάγεται μια πρόσθετη δυνατότητα. Με βάση τη νομολογία αυτήν, η εκτελούσα αρχή μπορεί επίσης να αρνηθεί την παράδοση εάν στο κράτος έκδοσης υφίστανται συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή κέντρα κράτησης⁴ ή, επίσης, γενικευμένες ή συστημικές πλημμέλειες ως προς το κράτος δικαίου⁵. Πριν να λάβει την απόφαση περί μη παράδοσης όταν υφίστανται τέτοιου είδους συστημικά ζητήματα, η εκτελούσα αρχή καλείται να εξακριβώσει εάν το πρόσωπο που πρόκειται να παραδοθεί διατρέχει πραγματικό κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών του δικαιωμάτων στο κράτος έκδοσης⁶.

5. Στην υπό κρίση υπόθεση ωστόσο –και το ίδιο ισχύει σε αρκετές άλλες υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον του Δικαστηρίου κατά τον χρόνο αναπτύξεως των παρουσών προτάσεων⁷– δεν γίνεται επίκληση συστημικών πλημμελειών στο κράτος έκδοσης. Τούτο εγείρει ένα νέο ζήτημα: αρκεί μια ενδεχόμενη μεμονωμένη προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προς παράδοση προσώπου να επιτρέψει στην εκτελούσα αρχή να αρνηθεί την παράδοση; Τούτο, ταυτόχρονα, εγείρει (εκ νέου) το ζήτημα του κατά πόσον η εκτελούσα αρχή επιτρέπεται έστω και να επαληθεύσει εάν τα θεμελιώδη δικαιώματα του προς παράδοση προσώπου θα γίνουν σεβαστά από το κράτος έκδοσης. Όλες αυτές οι υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των υπό κρίση προδικαστικών παραπομπών, αναδεικνύουν προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι εκτελούσες αρχές όσον αφορά την αποδοχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, της ίδιας δηλαδή αρχής στην οποία στηρίζεται το σύστημα του ΕΕΣ⁸.

² Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για την τροποποίηση των αποφάσεων-πλαisiών 2002/584, 2005/214/ΔΕΥ, 2006/783/ΔΕΥ, 2008/909/ΔΕΥ και 2008/947/ΔΕΥ και την κατοχύρωση, διά του τρόπου αυτού, των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων και την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης αποφάσεων που εκδίδονται ερήμην του ενδιαφερόμενου προσώπου στη δίκη (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ).

³ Αυτές καθορίζονται στα άρθρα 3, 4 και 4α της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

⁴ Απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 89).

⁵ Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 61).

⁶ Υποθέσεις που μνημονεύονται στις υποσημειώσεις 4 και 5 των παρουσών προτάσεων και απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Openbaar Ministerie (Ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής εκδόσεως του εντάλματος) (C-354/20 PPU και C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, σκέψεις 51 και 52)· βλ., επίσης, απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, Openbaar Ministerie (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος) (C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψεις 50, 52, 67 και 68).

⁷ Puig Gordi κ.λπ. (C-158/21), E. D. L. (Λόγος άρνησης βάσει ασθένειας) (C-699/21) και GN (C-261/22).

⁸ Απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψεις 37 και 63), και γνωμοδότηση 2/13 (Προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ΕΣΔΑ) της 18ης Δεκεμβρίου 2014 (EU:C:2014:2454, σκέψη 191).

6. Τα προδικαστικά ερωτήματα μπορούν να απαντηθούν κατά τρόπο ο οποίος θα συνδράμει το αιτούν δικαστήριο χωρίς να διατυπωθεί μια γενικότερη θέση ως προς τις πρόσθετες δυνατότητες άρνησης εκτελέσεως του ΕΕΣ. Τούτο συμβαίνει, όπως θα καταδειχθεί, λόγω του γεγονότος ότι τα προδικαστικά ερωτήματα προέκυψαν στο πλαίσιο μιας πιθανής προσβολής θεμελιώδους δικαιώματος η οποία οφείλεται σε δίκη που διεξήχθη ερήμην του κατηγορουμένου. Για τις περιπτώσεις αυτές, ο νομοθέτης της Ένωσης έχει υιοθετήσει μια κοινή θέση σχετικά με το σε ποιες περιπτώσεις όλα τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να αναγνωρίζουν τις εκδοθείσες ερήμην δικαστικές αποφάσεις⁹. Παρά ταύτα, θα παραθέσω ορισμένα επιχειρήματα σχετικά με τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να μειωθούν στον ελάχιστο δυνατό βαθμό οι πρόσθετοι λόγοι άρνησης παράδοσης¹⁰.

II. Νομικό πλαίσιο

A. Η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ

7. Το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση».

8. Το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ προβλέπει τον προαιρετικό λόγο μη εκτέλεσης του ΕΕΣ σύμφωνα με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

«1. Η εκτελούσα δικαστική αρχή δύναται επίσης να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που έχει εκδοθεί με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας, εάν το πρόσωπο δεν εμφανίσθηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, εκτός εάν στο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης αναφέρεται ότι το πρόσωπο, βάσει δικονομικών απαιτήσεων που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης:

α) εν ευθέτω χρόνω:

- i) είτε είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως και με την κλήτευση είχε ενημερωθεί σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, είτε είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης·

και

⁹ Πρβλ. απόφαση-πλαίσιο 2009/299. Βλ., επίσης, οδηγία (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), και απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψεις 62 και 63).

¹⁰ Πρβλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Richard de la Tour στην υπόθεση Puig Gordi κ.λπ. (C-158/21, EU:C:2022:573, σημείο 60). Κατά τον χρόνο αναπτύξεως των παρούσων προτάσεων, η εν λόγω υπόθεση εξακολουθεί να εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

ii) είχε ενημερωθεί ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση σε περίπτωση που το πρόσωπο δεν εμφανιστεί στη δίκη·

ή

β) το πρόσωπο τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης, είχε δώσει δε εντολή σε δικηγόρο, τον οποίον διόρισε είτε το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είτε το κράτος, να τον ή την εκπροσωπήσει στη δίκη, και εκπροσωπήθηκε όντως από αυτόν τον δικηγόρο στη δίκη·

ή

γ) αφού του επεδόθη η απόφαση και ενημερώθηκε ρητά για το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξεταστεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης:

i) έχει δηλώσει ρητώς ότι δεν αμφισβητεί την απόφαση·

ή

ii) δεν έχει ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο εντός της ισχύουσας προθεσμίας·

ή

δ) η απόφαση δεν του επιδόθηκε αυτοπροσώπως αλλά:

i) θα του επιδοθεί αυτοπροσώπως και αμελλητί μετά την παράδοσή του και θα ενημερωθεί ρητά για το δικαίωμά του να δικασθεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξετασθεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης·

και

ii) θα ενημερωθεί σχετικά με την προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπως προβλέπεται στο σχετικό ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

[...]»

B. Απόφαση-πλαίσιο 2009/299

9. Το άρθρο 4α προστέθηκε στην απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ ως ένας επιπλέον προαιρετικός λόγος μη εκτέλεσης του ΕΕΣ με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299. Στο πλαίσιο αυτό, κρίσιμες είναι οι κάτωθι αιτιολογικές σκέψεις της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου:

«(1) Το δικαίωμα του κατηγορουμένου να εμφανίζεται αυτοπροσώπως στη δίκη περιλαμβάνεται στο δικαίωμα σε δίκαιη δίκη που προβλέπεται από το άρθρο 6 της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, όπως ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το Δικαστήριο έχει

επίσης κρίνει ότι το εν λόγω δικαίωμα του κατηγορουμένου να εμφανίζεται αυτοπροσώπως στη δίκη δεν είναι απόλυτο και ότι, υπό ορισμένους όρους, ο κατηγορούμενος μπορεί, εξ ιδίας βουλήσεως, να παραιτηθεί του δικαιώματος αυτού ρητώς ή σιωπηρώς αλλά κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση.

[...]

- (6) Οι διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλασίου για την τροποποίηση άλλων αποφάσεων-πλασίων θέτουν προϋποθέσεις υπό τις οποίες δεν χωρεί άρνηση της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεως που εκδόθηκε σε δίκη στην οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως. Πρόκειται για εναλλακτικές προϋποθέσεις: σε περίπτωση που πληρούται μία από τις προϋποθέσεις, η εκδούσα αρχή, συμπληρώνοντας το αντίστοιχο τμήμα του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ή του σχετικού πιστοποιητικού δυνάμει των άλλων αποφάσεων-πλασίων, παρέχει τη διασφάλιση ότι πληρούνται ή πρόκειται να πληρωθούν οι απαιτήσεις που επαρκούν για τον σκοπό της εκτέλεσης της απόφασης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.»

III. Τα πραγματικά περιστατικά των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

10. Το ουσιαστικά ταυτόσημο περιεχόμενο των δύο συνεκδικαζόμενων υποθέσεων συνοψίζεται στα πρώτα σημεία των παρουσών προτάσεων. Καταρχάς, θα παρατεθούν λεπτομερέστερα τα πραγματικά περιστατικά των δύο συνεκδικαζόμενων υποθέσεων.

A. Υπόθεση LU (C-514/21)

11. Ουγγρική δικαστική αρχή ζητεί την παράδοση του LU, ήτοι του εκκαλούντος της υποθέσεως της κύριας δίκης, για την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας και, προς τούτο, εξέδωσε ΕΕΣ. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο, Court of Appeal (εφετείο, Ιρλανδία), αποτελεί τη δικαστική αρχή εκτελέσεως¹¹.

12. Κατά τη συγκέντρωση των σχετικών πληροφοριακών στοιχείων, το High Court (ανώτερο δικαστήριο, Ιρλανδία), το οποίο έκρινε σε πρώτο βαθμό εάν πρέπει να εκτελεστεί το ΕΕΣ, υπέβαλε συνολικώς επτά αιτήματα παροχής πρόσθετων πληροφοριών στη δικαστική αρχή εκδόσεως δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλασίου για το ΕΕΣ.

13. Ο LU τέλεσε διάφορα ποινικά αδικήματα τον Αύγουστο του 2005, ήτοι, ενδοοικογενειακή βία εις βάρος της πρώην συζύγου του, του τέκνου τους και της πεθεράς του, συμπεριλαμβανομένης της επίθεσης εις βάρος της πρώην συζύγου του και της παράνομης κατακράτησης αυτής και του κοινού τους τέκνου. Θα αναφέρομαι στα αδικήματα αυτά ως «αρχικά αδικήματα».

¹¹ Πρέπει να επισημανθεί ότι το αιτούν δικαστήριο έχει επιληφθεί της εφέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως του High Court (ανωτέρου δικαστηρίου, Ιρλανδία), το οποίο ήταν το δικαστήριο που εξέτασε σε πρώτο βαθμό την υπόθεση του επίμαχου ΕΕΣ και έκρινε ότι πρέπει να εκτελεστεί.

14. Ο LU καταδικάστηκε για τα αρχικά αδικήματα τον Οκτώβριο του 2006 και η καταδίκη αυτή επικυρώθηκε τον Απρίλιο του 2007. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η δικαστική αρχή εκδόσεως επιβεβαίωσε ότι ο LU είτε ήταν παρών είτε εκπροσωπήθηκε από συνήγορο υπερασπίσεως της επιλογής του σε αμφότερες τις ως άνω δίκες. Ως εκ τούτου, ο LU καταδικάστηκε σε ποινή φυλακίσεως ενός έτους για τα αρχικά αδικήματα, η οποία αναστάλη για περίοδο δύο ετών¹².

15. Τον Δεκέμβριο του 2010, ο LU καταδικάστηκε πρωτοδίκως για την τέλεση του ποινικού αδικήματος της μη καταβολής διατροφής, στο οποίο θα αναφέρομαι ως το «κρίσιμο αδίκημα». Παρίστατο σε δύο συνεδριάσεις του δικαστηρίου αλλά απουσίαζε κατά την απαγγελία της αποφάσεως. Συνεπεία αυτού, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο του επέβαλε χρηματικό πρόστιμο αλλά δεν αποφάνθηκε επί της ανασταλείσας ποινής που είχε επιβληθεί για τα αρχικά αδικήματα¹³.

16. Κατά της καταδικαστικής αυτής αποφάσεως ασκήθηκε έφεση, μολονότι από τη δικογραφία δεν προκύπτουν πληροφορίες σχετικά με το ποιος άσκησε την εν λόγω έφεση¹⁴. Ο LU έλαβε κλήση να παραστεί στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, αλλά τα σχετικά κλητήρια θεσπίσματα δεν παραλήφθηκαν, γεγονός το οποίο λογίζεται ως ορθή επίδοση κατά το ουγγρικό δίκαιο. Δεδομένου ότι ο LU δεν παρίστατο στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, το εφετείο τού διόρισε συνήγορο υπερασπίσεως, ο οποίος τον εκπροσώπησε στη δίκη.

17. Τον Ιούνιο του 2012, το εφετείο μετέβαλε την αρχική ποινή (δηλαδή, το χρηματικό πρόστιμο) καταδικάζοντας τον LU σε ποινή φυλακίσεως πέντε μηνών και στέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων για ένα έτος. Παράλληλα, το εφετείο διέταξε την εκτέλεση της επιβληθείσας για τα αρχικά αδικήματα ποινής, αίροντας την αναστολή¹⁵.

18. Σε αυτό το στάδιο, τον Σεπτέμβριο του 2012, η ουγγρική δικαστική αρχή εξέδωσε ΕΕΣ προκειμένου να εκτιθούν οι ποινές που είχαν επιβληθεί τόσο για τα αρχικά αδικήματα όσο και για το κρίσιμο αδίκημα. Ο LU προσέβαλε την εν λόγω παράδοση ενώπιον του High Court (ανώτερου δικαστηρίου), το οποίο αρνήθηκε να διατάξει την παράδοσή του.

19. Τέλος, ο LU υπέβαλε αίτηση επανάληψης της δίκης όσον αφορά τα αρχικά αδικήματα, η οποία απορρίφθηκε πρωτοδίκως τον Οκτώβριο του 2016 και η απορριπτική αυτή απόφαση επικυρώθηκε κατόπιν εφέσεως τον Μάρτιο του 2017. Ο LU δεν παρέστη αυτοπροσώπως σε κανέναν από τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας αλλά εκπροσωπήθηκε από συνήγορο υπεράσπισης που διόρισε ο ίδιος. Συνεπεία αυτής της τελεσίδικης απόρριψης της αιτήσεως επανάληψης της διαδικασίας, η στερητική της ελευθερίας ποινή που του είχε επιβληθεί για τα αρχικά αδικήματα κατέστη εκ νέου εκτελεστή δυνάμει του ουγγρικού δικαίου. Ως εκ τούτου, ουγγρική δικαστική αρχή εξέδωσε τον Ιούλιο του 2017 δεύτερο ΕΕΣ, αποκλειστικά και μόνο για την ποινή που αφορούσε τα αρχικά αδικήματα¹⁶. Αυτό ακριβώς το δεύτερο ΕΕΣ εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου υπό την ιδιότητά του ως δικαστικής αρχής εκτελέσεως.

¹² Δεδομένου ότι ο εκκαλών της υποθέσεως της κύριας δίκης παρέμεινε προσωρινώς κρατούμενος επί έναν μήνα κατά τη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης, υπολείπονται πλέον προς έκτιση 11 μήνες κατ' ανώτατο όριο.

¹³ Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το κρίσιμο αδίκημα τελέστηκε το 2008 και, συνεπώς, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής που είχε χορηγηθεί για τα αρχικά αδικήματα.

¹⁴ Οι μετέχοντες στην επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου δεν ήταν σε θέση να επιβεβαιώσουν ποιος άσκησε την εν λόγω έφεση.

¹⁵ Από τη δικογραφία δεν είναι δυνατόν να συναχθεί κατά πόσον υπήρχε οποιαδήποτε εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά την άρση της εν λόγω αναστολής. Ως εκ τούτου, στην υπόθεση αυτή, σε αντίθεση με την υπόθεση C-515/21, το αιτούν δικαστήριο αμφισβητεί επίσης τη σημασία της ενδεχόμενης υπάρξεως εξουσίας εκτιμήσεως ως προς την άρση της αναστολής που χορηγήθηκε για τα αρχικά αδικήματα.

¹⁶ Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι λόγω των προβλεπόμενων προθεσμιών, η ποινή που επιβλήθηκε για το κρίσιμο αδίκημα έχει πλέον εκτιθεί· αυτό επιβεβαιώθηκε επίσης κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου.

20. Το αιτούν δικαστήριο έχει ανεπισημως την άποψη ότι η δίκη για το κρίσιμο αδίκημα δεν συμμορφώνεται προς το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΣΔΑ). Κατά συνέπεια, εάν θεωρηθεί ότι η δίκη αυτή αποτελεί τη «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», είναι δυνατή η άρνηση εκτελέσεως του ΕΕΣ δυνάμει του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

21. Ο LU υποστηρίζει ότι η στερητική της ελευθερίας ποινή που του επιβλήθηκε για τα αρχικά αδικήματα κατέστη εκτελεστή αποκλειστικά και μόνο λόγω της δίκης που διεξήχθη για το κρίσιμο αδίκημα. Εξ αυτού συνάγεται ότι η δίκη για το κρίσιμο αδίκημα πρέπει να θεωρηθεί ως η «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης». Λαμβανομένου υπόψη ότι η δίκη αυτή διεξήχθη ερήμην, δεν πληροί καμία από τις προϋποθέσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ που θα επέτρεπαν την παράδοσή του. Ο LU προσθέτει επίσης ότι δεν υπάρχει καμία πιθανότητα επανάληψης της δίκης όσον αφορά το κρίσιμο αδίκημα και, συνεπώς, η παράδοσή του συνιστά «κατάφωρη προσβολή» των δικαιωμάτων του δυνάμει του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ καθώς και των άρθρων 47 και 48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

22. Κατ' αντιδιαστολή, ο Minister for Justice and Equality (Υπουργός Δικαιοσύνης και Ισότητας, Ιρλανδία), ήτοι ο εφεσίβλητος της υποθέσεως της κύριας δίκης, υποστηρίζει ότι η δίκη για το κρίσιμο αδίκημα είναι απλώς η «μέθοδος εκτελέσεως της ποινής» και, ως εκ τούτου, βάσει της υπάρχουσας νομολογίας του Δικαστηρίου, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τον Minister for Justice and Equality (Υπουργό Δικαιοσύνης και Ισότητας) το ΕΕΣ πρέπει να εκτελεστεί και οποιεσδήποτε ενδεχόμενες παραβάσεις του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ εναπόκεινται στην κρίση των δικαστηρίων του κράτους μέλους εκδόσεως.

23. Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με το εάν η νομολογία του Δικαστηρίου μπορεί να εφαρμοστεί ευθέως στην υπό κρίση υπόθεση.

24. Υπ' αυτές τις περιστάσεις, το Court of Appeal (εφετείο) υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Για τους σκοπούς του άρθρου 4α, παράγραφος 1, [της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ] στην περίπτωση που ζητείται η παράδοση εκζητούμενου προσώπου προκειμένου αυτό να εκτίσει στερητική της ελευθερίας ποινή που αρχικώς είχε ανασταλεί αλλά εν συνεχεία διατάχθηκε να εκτελεστεί συνεπεία καταδίκης του εν λόγω προσώπου για την τέλεση άλλου ποινικού αδικήματος και δεδομένου ότι η διάταξη εκτελέσεως εκδόθηκε από το δικαστήριο που καταδίκασε το εκζητούμενο πρόσωπο και που επέβαλε σε αυτό ποινή για τον νέο αυτό αδίκημα, έχει η φράση “δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης” της ως άνω διατάξεως την έννοια ότι περιλαμβάνει και τη διαδικασία που οδήγησε στην εν λόγω μεταγενέστερη καταδίκη και στην έκδοση της επακόλουθης διατάξεως εκτελέσεως;

β) Είναι κρίσιμο για την απάντηση που θα δοθεί στο ερώτημα 1.α) το ζήτημα αν το δικαστήριο που εξέδωσε τη διάταξη εκτελέσεως ήταν υποχρεωμένο να προβεί στην έκδοση της διατάξεως αυτής ή αν τούτο επαφίετο στη διακριτική του ευχέρεια;

2) Υπό τις περιστάσεις που εκτίθενται ανωτέρω στο πλαίσιο του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, δικαιούται η δικαστική αρχή εκτελέσεως να διερευνήσει αν η διαδικασία που οδήγησε στην μεταγενέστερη καταδίκη και στην έκδοση της επακόλουθης διατάξεως εκτελέσεως, η οποία έλαβε χώρα ερήμην του εκζητούμενου προσώπου, πραγματοποιήθηκε

συμφώνως προς το άρθρο 6 της [ΕΣΔΑ] και, ιδίως, αν η απουσία του εκζητούμενου προσώπου από τη διαδικασία αυτή συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και/ή του δικαιώματος του εν λόγω προσώπου σε δίκαιη δίκη;

- 3) α) Υπό τις περιστάσεις που εκτίθενται ανωτέρω στο πλαίσιο του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, αν η δικαστική αρχή εκτέλεσε κρίνει ότι η διαδικασία που οδήγησε στη μεταγενέστερη καταδίκη και στην έκδοση της επακόλουθης διατάξεως εκτέλεσε δεν πραγματοποιήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 6 της [ΕΣΔΑ] και, ιδίως, ότι η απουσία του εκζητούμενου προσώπου συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και/ή του δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη, μπορεί και/ή υποχρεούται αυτή α) να αρνηθεί την παράδοση του εν λόγω προσώπου για τον λόγο ότι η παράδοσή του αντίκειται στο άρθρο 6 της [ΕΣΔΑ] και/ή στα [άρθρα 47 και 48, παράγραφος 2, του Χάρτη] και/ή β) να απαιτήσει από τη δικαστική αρχή εκδόσεως να παράσχει, ως προϋπόθεση για την παράδοση, εγγυήσεις ότι το εκζητούμενο πρόσωπο θα έχει, μετά την παράδοσή του, το δικαίωμα να αιτηθεί την κίνηση διαδικασίας για την εκ νέου εκδίκαση της υποθέσεώς του ή για την εκδίκαση ενδίκων μέσων, κατά την οποία θα του επιτραπεί να συμμετάσχει και στο πλαίσιο της οποίας θα είναι δυνατή η εξέταση της ουσίας της υποθέσεως, περιλαμβανομένων νέων αποδεικτικών στοιχείων, όπερ ενδέχεται να οδηγήσει στην ανατροπή της αρχικής αποφάσεως όσον αφορά την καταδίκη που είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση της διατάξεως εκτέλεσε;
- β) Για τους σκοπούς του προδικαστικού ερωτήματος υπό 3α, συνίσταται το εφαρμοστέο κριτήριο στο αν η παράδοση του εκζητούμενου προσώπου θίγει την ουσία των θεμελιωδών του δικαιωμάτων που του αναγνωρίζει το άρθρο 6 της [ΕΣΔΑ] και/ή τα [άρθρα 47 και 48, παράγραφος 2, του Χάρτη] και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αρκεί το γεγονός ότι η διαδικασία που οδήγησε στη μεταγενέστερη καταδίκη και στην έκδοση της επακόλουθης διατάξεως εκτέλεσε έλαβε χώρα ερήμην του προσώπου αυτού και ότι, σε περίπτωση παραδόσεώς του, το εν λόγω πρόσωπο δεν θα έχει το δικαίωμα να αιτηθεί την κίνηση διαδικασίας για την εκ νέου εκδίκαση της υποθέσεώς του ή για την εκδίκαση ενδίκων μέσων, ώστε να δύναται η δικαστική αρχή εκτέλεσε να κρίνει ότι η παράδοση θίγει την ουσία των δικαιωμάτων αυτών;»

B. Υπόθεση ΡΗ (C-515/21)

25. Πολωνική δικαστική αρχή ζητεί την παράδοση του ΡΗ, ήτοι του εκκαλούντος στην υπόθεση της κύριας δίκης, για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής και εξέδωσε προς τούτο ΕΕΣ. Στο πλαίσιο αυτό, το Court of Appeal (εφετείο), το οποίο έχει επιληφθεί της εφέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως του High Court (ανώτερου δικαστηρίου), αποτελεί τη δικαστική αρχή εκτέλεσε.

26. Ο ΡΗ καταδικάστηκε τον Μάιο του 2015 για την τέλεση, τον Ιανουάριο του ίδιου έτους, του ποινικού αδικήματος της επίθεσης άρνησης υπηρεσίας¹⁷ σε εμπορική επιχείρηση, η οποία συνοδευόταν από απειλές συνέχισης της επίθεσεως σε περίπτωση μη καταβολής ενός ορισμένου χρηματικού ποσού στον ίδιο. Θα αποκαλώ το αδίκημα αυτό «αρχικό αδίκημα».

¹⁷ Η επίθεση άρνησης υπηρεσίας είναι επίθεση στον κυβερνοχώρο με την οποία ο δράστης επιδιώκει να καταστήσει ένα μηχάνημα ή έναν πόρο δικτύου μη διαθέσιμα στους προβλεπόμενους χρήστες τους μέσω της προσωρινής ή μόνιμης διακοπής της παροχής υπηρεσιών ενός κεντρικού υπολογιστή που είναι συνδεδεμένος σε δίκτυο. Η άρνηση παροχής υπηρεσιών επιτυγχάνεται συνήθως επιφέροντας κορεσμό στον στόχο της επίθεσης μέσω καταγισμού εξωτερικών αιτημάτων επικοινωνίας με στόχο την υπερφόρτωση των συστημάτων και την αποτροπή της ικανοποίησης μέρους ή του συνόλου των νόμιμων αιτημάτων επικοινωνίας.

27. Ο ΡΗ ενημερώθηκε δεόντως για την ένδικη διαδικασία και παρέστη στη δίκη. Καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή ενός έτους, η οποία ανεστάλη για περίοδο πέντε ετών. Δεν άσκησε έφεση ούτε ως προς το σκέλος της καταδίκης ούτε ως προς το σκέλος της επιβληθείσας ποινής.

28. Τον Φεβρουάριο του 2017, καταδικάστηκε για την τέλεση του αδικήματος στο οποίο θα αναφέρομαι και πάλι ως το «κρίσιμο αδίκημα». Ειδικότερα, ο ΡΗ κρίθηκε ένοχος για τη διάρρηξη ενός τροχόσπιτου και την κλοπή διαφόρων αντικειμένων από αυτό και καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή 14 μηνών. Δεν έλαβε γνώση της επ' ακροατηρίου συζήτησης και, ως εκ τούτου, δεν παρέστη στη δίκη είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω συνηγόρου υπεράσπισης.

29. Τον Μάιο του 2017, δεδομένου ότι το κρίσιμο αδίκημα έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής που είχε χορηγηθεί για το αρχικό αδίκημα, το δικαστήριο που είχε εκδώσει την καταδικαστική απόφαση για το αρχικό αδίκημα διέταξε την εκτέλεση της σχετικής στερητικής της ελευθερίας ποινής¹⁸. Ο ΡΗ δεν έλαβε γνώση της διαδικασίας και, ως εκ τούτου, δεν παρέστη, είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω συνηγόρου υπερασπίσεως, στην οικεία ακροαματική διαδικασία, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση διατάξεως εκτελέσεως της ποινής που είχε επιβληθεί για το αρχικό αδίκημα.

30. Τον Φεβρουάριο του 2019, εκδόθηκε ΕΕΣ με το οποίο ζητήθηκε η παράδοση του ΡΗ μόνο για τη στερητική της ελευθερίας ποινή που είχε επιβληθεί για το αρχικό αδίκημα. Για τη στερητική της ελευθερίας ποινή που είχε επιβληθεί για το κρίσιμο αδίκημα δεν εκδόθηκε ΕΕΣ.

31. Η πολωνική δικαστική αρχή, κατόπιν αιτήματος του High Court (ανώτερου δικαστηρίου) (ήτοι της πρωτοβάθμιας δικαστικής αρχής εκτελέσεως), διευκρίνισε περαιτέρω ότι είχε παρέλθει η προθεσμία ασκήσεως εφέσεως κατά της καταδικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε για το αρχικό αδίκημα. Η ίδια ως άνω δικαστική αρχή εκδόσεως προσέθεσε ότι, κατά το πολωνικό δίκαιο, κάθε διάδικος επιτρέπεται να «ασκήσει έκτακτο ένδικο μέσο (ακύρωση της απόφασης, αίτηση επανάληψης της δίκης)». Ωστόσο, δεν παρείχε οποιεσδήποτε πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την εν λόγω διαδικασία.

32. Ο ΡΗ αντιτάχθηκε ανεπιτυχώς στην παράδοσή του ενώπιον του High Court (ανώτερου δικαστηρίου). Το αιτούν δικαστήριο έχει επιληφθεί της εφέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως εκτελέσεως του ΕΕΣ που εκδόθηκε από το High Court (ανώτερο δικαστήριο).

33. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, το Court of Appeal (εφετείο) υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Για τους σκοπούς του άρθρου 4α, παράγραφος 1, [της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ], στην περίπτωση που ζητείται η παράδοση εκζητούμενου προσώπου προκειμένου αυτό να εκτίσει στερητική της ελευθερίας ποινή που αρχικώς είχε ανασταλεί αλλά εν συνεχεία διατάχθηκε να εκτελεστεί συνεπεία καταδίκης του εν λόγω προσώπου για την τέλεση άλλου ποινικού αδικήματος και δεδομένου ότι η διάταξη εκτελέσεως ήταν υποχρεωτική λόγω της ως άνω καταδίκης, έχει η φράση “δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης” της ως άνω διατάξεως την έννοια ότι περιλαμβάνει και τη διαδικασία που οδήγησε στην εν λόγω μεταγενέστερη καταδίκη και/ή τη διαδικασία που οδήγησε στην επακόλουθη έκδοση της διατάξεως εκτελέσεως;

¹⁸ Σύμφωνα με τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες επί του συγκεκριμένου περιστατικού, η δικαστική αρχή εκδόσεως χαρακτηρίζει ως «υποχρεωτική» την οικεία διάταξη εκτελέσεως.

- 2) Υπό τις περιστάσεις που εκτίθενται ανωτέρω στο πλαίσιο του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, δικαιούται και/ή υποχρεούται η δικαστική αρχή εκτελέσεως να διερευνήσει αν η διαδικασία που οδήγησε στη μεταγενέστερη καταδίκη και/ή εκείνη που οδήγησε στην επακόλουθη έκδοση της διατάξεως εκτελέσεως –αμφότερες εκ των οποίων έλαβαν χώρα ερήμην του εκζητούμενου προσώπου– πραγματοποιήθηκαν συμφώνως προς το άρθρο 6 της [ΕΣΔΑ] και, ιδίως, αν η απουσία του εκζητούμενου προσώπου από τις διαδικασίες αυτές συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και/ή του δικαιώματος του εν λόγω προσώπου σε δίκαιη δίκη;
- 3) α) Υπό τις περιστάσεις που εκτίθενται ανωτέρω στο πλαίσιο του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, αν η δικαστική αρχή εκτελέσεως κρίνει ότι οι διαδικασίες που οδήγησαν στη μεταγενέστερη καταδίκη και στην επακόλουθη έκδοση της διατάξεως εκτελέσεως δεν πραγματοποιήθηκαν συμφώνως προς το άρθρο 6 της [ΕΣΔΑ] και, ιδίως, ότι η απουσία του εκζητούμενου προσώπου συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και/ή του δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη, μπορεί και/ή υποχρεούται αυτή i) να αρνηθεί την παράδοση του εν λόγω προσώπου για τον λόγο ότι η παράδοσή του αντίκειται στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και/ή στο άρθρο 47 και στο άρθρο 48, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και/ή ii) να απαιτήσει από τη δικαστική αρχή εκδόσεως να παράσχει, ως προϋπόθεση για την παράδοση, εγγυήσεις ότι το εκζητούμενο πρόσωπο θα έχει, μετά την παράδοσή του, το δικαίωμα να αιτηθεί την κίνηση διαδικασίας για την εκ νέου εκδίκαση της υποθέσεώς του ή για την εκδίκαση ενδίκων μέσων, κατά την οποία θα του επιτραπεί να συμμετάσχει και στο πλαίσιο της οποίας θα είναι δυνατή η εξέταση της ουσίας της υποθέσεως, περιλαμβανομένων νέων αποδεικτικών στοιχείων, όπερ ενδέχεται να οδηγήσει στην ανατροπή της αρχικής αποφάσεως όσον αφορά την καταδίκη που είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση της διατάξεως εκτελέσεως;
- β) Για τους σκοπούς του προδικαστικού ερωτήματος 3α, συνίσταται το εφαρμοστέο κριτήριο στο αν η παράδοση του εκζητούμενου προσώπου θίγει την ουσία των θεμελιωδών του δικαιωμάτων που του αναγνωρίζει το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και/ή το άρθρο 47 και το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αρκεί το γεγονός ότι οι διαδικασίες που οδήγησαν στη μεταγενέστερη καταδίκη και στην επακόλουθη έκδοση της διατάξεως εκτελέσεως έλαβαν χώρα ερήμην του προσώπου αυτού και ότι, σε περίπτωση παραδόσεώς του, το εν λόγω πρόσωπο δεν θα έχει το δικαίωμα να αιτηθεί την κίνηση διαδικασίας για την εκ νέου εκδίκαση της υποθέσεώς του ή για την εκδίκαση ενδίκων μέσων, ώστε να δύναται η δικαστική αρχή εκτελέσεως να κρίνει ότι η παράδοση θίγει την ουσία των δικαιωμάτων αυτών;»

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

34. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι διάδικοι στις δύο υποθέσεις των κύριων δικών, η Ιρλανδία, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στις 13 Ιουλίου 2022 διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση κατά την οποία ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους ο LU, ο PH, η Ιρλανδία και η Επιτροπή.

V. Ανάλυση

35. Οι συνεκδικαζόμενες υποθέσεις αφορούν πολλαπλές διαδικασίες οι οποίες μπορούν να χαρακτηριστούν ως «δίκες που οδήγησαν στην έκδοση της απόφασης» κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ. Οι αρχικές διαδικασίες κατέληξαν στην επιβολή των στερητικών της ελευθερίας ποινών για τα αρχικά αδικήματα· τα πρόσωπα των οποίων ζητείται η παράδοση παρίσταντο στις διαδικασίες εκείνες. Οι δεύτερες διαδικασίες είχαν ως αποτέλεσμα την έκδοση καταδικαστικών αποφάσεων για τα κρίσιμα αδικήματα· τα πρόσωπα των οποίων ζητείται η παράδοση απουσίαζαν από τις εν λόγω διαδικασίες. Τέλος, η τρίτη κατηγορία διαδικασιών είναι αυτές στις οποίες αποφασίστηκε η άρση της αναστολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής που επιβλήθηκε για τα αρχικά αδικήματα. Στην υπόθεση C-514/21, η απόφαση που διέταξε την άρση της αναστολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής ελήφθη από το ίδιο δικαστήριο και στο πλαίσιο της ίδιας δίκης που οδήγησε στη διαπίστωση της ενοχής και τον καθορισμό της ποινής για το κρίσιμο αδίκημα. Ωστόσο, στην υπόθεση C-515/21, η απόφαση περί άρσης της αναστολής εκδόθηκε από διαφορετικό δικαστήριο, στο πλαίσιο διαδικασίας διαφορετικής από τη δίκη για το κρίσιμο αδίκημα.

36. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι είναι προφανές ότι η απουσία των προσώπων των οποίων ζητείται η παράδοση από τις αντίστοιχες δίκες για το κρίσιμο αδίκημα είχε ως αποτέλεσμα την προσβολή του δικαιώματός τους σε δίκαιη δίκη. Ως εκ τούτου, ερωτά, ουσιαστικά, εάν μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση των επίμαχων ΕΕΣ, είτε ευθέως, δυνάμει του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ (πρώτο προδικαστικό ερώτημα), είτε δυνάμει του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και των άρθρων 47 και 48 του Χάρτη (δεύτερο και τρίτο προδικαστικό ερώτημα).

37. Προκειμένου να συμβουλευσω το Δικαστήριο σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα, θα προχωρήσω ως ακολούθως: στο τμήμα Α, θα εξηγήσω για ποιον λόγο η φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ έχει την έννοια ότι περιλαμβάνει δίκες όπως αυτές που έλαβαν χώρα για τα κρίσιμα αδικήματα στις υπό κρίση υποθέσεις. Τούτο σημαίνει ότι το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις αμφοτέρων των υπό κρίση υποθέσεων και ότι το αιτούν δικαστήριο διατηρεί τη δυνατότητα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν πληρούται καμία από τις προϋποθέσεις που τίθενται από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της εν λόγω αποφάσεως, να αρνηθεί την παράδοση των εκκαλούντων στην Πολωνία ή την Ουγγαρία, αντιστοίχως. Λαμβανομένου υπόψη ότι μεγάλο μέρος της συζητήσεως που διημείφθη μέσω των γραπτών παρατηρήσεων, καθώς και στο πλαίσιο της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, περιστράφηκε γύρω από τρεις προγενέστερες αποφάσεις –τις αποφάσεις επί των υποθέσεων *Tupikas*¹⁹, *Zdziaszek*²⁰ και *Ardic*²¹– στο τμήμα αυτό θα διατυπώσω τη γνώμη μου σχετικά με τη σημασία τους για τις υπό κρίση υποθέσεις.

38. Στο τμήμα Β, θα επικεντρωθώ από κοινού στο δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα αμφοτέρων των υποθέσεων, τα οποία, κατά τη γνώμη μου, εγείρουν ζητήματα τα οποία είναι σημαντικά για το συνολικό σύστημα του ΕΕΣ όπως αυτό έχει σχεδιαστεί από τον νομοθέτη της Ένωσης και έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Το αιτούν δικαστήριο δεν εξαρτά τη διατύπωση των εν λόγω προδικαστικών ερωτημάτων από την πιθανή καταφατική ή αρνητική απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα. Με αυτό κατά νου, θα απαντήσω στο δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα σε αμφότερες τις υποθετικές περιπτώσεις: είτε στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι οι συνεκδικαζόμενες υποθέσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του

¹⁹ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, *Tupikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628).

²⁰ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629).

²¹ Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, *Ardic* (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026).

άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιο για το ΕΕΣ, όπως υποστηρίζω ότι συμβαίνει, είτε στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι οι υποθέσεις αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω διατάξεως.

A. Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα

39. Η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ παραθέτει κατά τρόπο εξαντλητικό τους λόγους υποχρεωτικής (άρθρο 3) και προαιρετικής (άρθρα 4 και 4α) μη εκτελέσεως του ΕΕΣ. Το άρθρο 4α της αποφάσεως-πλαίσιο για το ΕΕΣ, του οποίου ζητείται η ερμηνεία, έχει εφαρμογή μόνο στην περίπτωση που το πρόσωπο του οποίου ζητείται η παράδοση απουσίαζε από τη «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» για την εκτέλεση της οποίας ζητείται η παράδοση.

40. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να ερμηνευθεί η έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» όπως αυτή χρησιμοποιείται στην εισαγωγική περίοδο του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιο για το ΕΕΣ. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να αποσαφηνισθεί το περιεχόμενο της συγκεκριμένης έννοιας και το κατά πόσον αυτή καλύπτει τις δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα. Είναι επίσης σημαντικό να καθοριστεί εάν η χωριστή διαδικασία για την άρση της αναστολής και την εκτέλεση των στερητικών της ελευθερίας ποινών που επιβλήθηκαν για τα αρχικά αδικήματα εμπίπτει στην έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης».

41. Εάν η απάντηση στα ως άνω ερωτήματα είναι καταφατική, οι καταστάσεις σε αμφότερες τις υποθέσεις εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιο για το ΕΕΣ. Ως εκ τούτου, η απάντηση του Δικαστηρίου θα καθορίσει κατά πόσον η εκτελούσα δικαστική αρχή δύναται να μην εκτελέσει τα επίμαχα ΕΕΣ στην περίπτωση που κρίνει ότι δεν ισχύει καμία από τις περιπτώσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της εν λόγω αποφάσεως-πλαίσιο.

42. Προκειμένου να απαντήσω στο ερώτημα αυτό θα προχωρήσω ως ακολούθως. Αρχικώς, θα παραθέσω μια συνοπτική εικόνα των προγενέστερων υποθέσεων στις οποίες το Δικαστήριο ερμήνευσε τη φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης». Ακολούθως, θα προτείνω μια γενικώς εφαρμοστέα ερμηνεία της συγκεκριμένης φράσεως, η οποία ευθυγραμμίζεται με τον σκοπό του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη. Η ερμηνεία αυτή, όπως θα καταδείξω, συνάδει με την προγενέστερη νομολογία. Προκειμένου να απαντήσω στο προδικαστικό ερώτημα 1β της υποθέσεως C-514/21, θα αναλύσω επίσης τον ρόλο που διαδραματίζει το περιθώριο εκτιμήσεως των αρχών στο κράτος εκδόσεως κατά την έκδοση της διατάξεως εκτελέσεως. Τέλος, θα εξετάσω ορισμένους πρόσθετους προβληματισμούς που τέθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας, όπως η αποτελεσματικότητα του συστήματος του ΕΕΣ και ο κίνδυνος ατιμωρησίας.

1. Η υπάρχουσα νομολογία για την ερμηνεία της φράσεως «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» και η εφαρμογή της στις υπό κρίση υποθέσεις

43. Λαμβανομένου υπόψη ότι η έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιο για το ΕΕΣ συνιστά αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο την έχει ερμηνεύσει σε αρκετές περιπτώσεις, ιδίως, στις

υποθέσεις Turikas²², Zdziaszek²³ και Ardic²⁴. Το αιτούν δικαστήριο εγείρει το ζήτημα των συνεπειών που έχουν οι αποφάσεις αυτές για τις υπό κρίση υποθέσεις το οποίο συζητήθηκε επίσης από τους μετέχοντες στην παρούσα διαδικασία.

44. Το Δικαστήριο έκρινε ότι και η κατ' έφεση δίκη (στην υπόθεση Turikas) και η διαδικασία εκδόσεως αποφάσεως για τη συγχώνευση χωριστών στερητικών της ελευθερίας ποινών (στην υπόθεση Zdziaszek) εμπίπτουν στην έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης». Εντούτοις, ερμηνεύοντας την εν λόγω έννοια, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν καλύπτει διαδικασίες που αφορούν την ανάκληση αποφάσεως με την οποία διατάσσεται η πρόωρη υφ' όρων αποφυλάκιση (στην υπόθεση Ardic).

45. Η κατάσταση στις υπό κρίση υποθέσεις είναι παρόμοια προς τις προαναφερθείσες τρεις αποφάσεις υπό την έννοια ότι η αρχική στερητική της ελευθερίας ποινή επιβλήθηκε αρχικώς στο πλαίσιο δίκης στην οποία διαπιστώθηκε η ενοχή και μεταβλήθηκε σε επόμενη διαδικασία, κατά την οποία δεν εξετάστηκε εκ νέου η διαπίστωση της ενοχής αλλά μόνο η διάρκεια της στερητικής της ελευθερίας ποινής. Κατά συνέπεια, η τελεσίδικη απόφαση επί της ποινής ήταν, όπως και στις υπό κρίση υποθέσεις, το αποτέλεσμα πολλαπλών διαδικασιών.

46. Παρά τις ομοιότητες αυτές, οι τρεις ως άνω αποφάσεις διακρίνονται επίσης από την κατάσταση στο πλαίσιο της οποίας ανέκυψαν οι προδικαστικές παραπομπές. Σημαντικότερο δε είναι ότι σε καμία από τις τρεις υποθέσεις η μεταβολή της αρχικώς επιβληθείσας ποινής δεν τελούσε σε εξάρτηση από τη διαπίστωση ενοχής και την επιβολή ποινής για διαφορετικό ποινικό αδίκημα. Επιπλέον, στις υποθέσεις αυτές το Δικαστήριο έκρινε απλώς υπό το πρίσμα των ιδιαίτερων περιστάσεών τους και δεν παρέθεσε σαφή ή λεπτομερή γενικά κριτήρια σχετικά με το τι συνιστά «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» για τους σκοπούς της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ²⁵. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, τα συμπεράσματα που συνάγονται από τις υποθέσεις αυτές δεν μπορούν να εφαρμοστούν αυτομάτως στις υπό κρίση υποθέσεις.

47. Στα σημεία που έπονται, θα παραθέσω, αρχικώς, μια γενικώς εφαρμοστέα ερμηνεία της φράσης «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» και, ακολούθως, θα καταδείξω ότι η ερμηνεία αυτή, ακόμη και εάν δεν απορρέει ευθέως από τις ανωτέρω υποθέσεις, δεν αντιβαίνει σε καμία από αυτές.

2. Η προτεινόμενη ερμηνεία της έννοιας «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης»

48. Προκειμένου να ερμηνευθεί η φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» όπως αυτή παρατίθεται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ, φρονώ ότι είναι σημαντικό το ενδιαφέρον να επικεντρωθεί στον λόγο για τον οποίο η έννομη τάξη της Ένωσης προστατεύει το δικαίωμα αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη ως θεμελιώδες δικαίωμα.

49. Στην απόφαση Turikas, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι «ο ενδιαφερόμενος πρέπει να μπορεί να ασκεί πλήρως τα δικαιώματά του ώστε να προβάλλει αποτελεσματικά την άποψή του και να επηρεάσει με τον τρόπο αυτόν την τελική απόφαση η οποία είναι ικανή να επιφέρει

²² Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, Turikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628).

²³ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629).

²⁴ Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026).

²⁵ Mitsilegas, V., «Autonomous concepts, diversity management and mutual trust in Europe's area of criminal justice», *Common Market Law Review*, τόμος 57(1), 2020, σ. 45 έως 78, σ. 62.

στέρηση της ατομικής του ελευθερίας»²⁶. Με την απόφαση Zdziaszek, το Δικαστήριο προσέθεσε ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να μπορεί να ασκήσει πραγματικά τα δικαιώματα άμυνάς του για να επηρεάσει ευνοϊκώς την απόφαση που επηρεάζει το ύψος της ποινής, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών συνεπειών τις οποίες μπορεί να έχει για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο²⁷.

50. Κατ' εμέ –και η μνημονευόμενη νομολογία συνηγορεί υπέρ της απόψεως αυτής–, η δυνατότητα ενός προσώπου να επηρεάσει τον δικαστή που έχει τη δικαιοδοσία να αποφανθεί επί της ενοχής και να του επιβάλει ποινή αποτελεί τον πυρήνα του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη. Ως εκ τούτου, ιδίως στις περιπτώσεις που η απόφαση ενδέχεται να συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας ενός προσώπου, το πρόσωπο αυτό πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει αυτοπροσώπως την τελική αυτή απόφαση. Στην περίπτωση δε που η τελική απόφαση είναι το αποτέλεσμα πολλαπλών διαδικασιών, το πρόσωπο αυτό πρέπει να έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει σε όλες τις σχετικές διαδικασίες.

51. Σκοπός του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ είναι η διασφάλιση του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη στο πλαίσιο της διαδικασίας παραδόσεως για την εκτέλεση μιας στερητικής της ελευθερίας ποινής. Ως εκ τούτου, η φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιλαμβάνει κάθε στάδιο της διαδικασίας που συνέβαλε στην τελική απόφαση για τη στερητική της ελευθερίας ποινή στο κράτος εκδόσεως.

52. Η απόφαση με την οποία διατάσσεται η άρση της αναστολής μιας αρχικώς ανασταλείσας ποινής είναι αυτή που επιφέρει τη στέρηση της ελευθερίας του ενδιαφερόμενου προσώπου. Κατά τη γνώμη μου, είναι εξαιρετικά σημαντικό ο ενδιαφερόμενος να παρίσταται αυτοπροσώπως σε όλα τα στάδια τα οποία διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για την έκδοση της αποφάσεως αυτής.

53. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, προτείνω η φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιλαμβάνει κάθε στάδιο της διαδικασίας που επηρεάζει καθοριστικά την τελική απόφαση σχετικά με τη στερητική της ελευθερίας ποινή.

54. Τούτο σημαίνει ότι, όπως προτείνει η Επιτροπή, όλες οι διαδικασίες που αποτελούν μέρος των υποθέσεων αυτών –οι δίκες με τις οποίες επιβλήθηκαν οι αρχικές στερητικές της ελευθερίας ποινές που ανεστάλησαν, οι δίκες με τις οποίες καταδικάστηκαν τα ίδια πρόσωπα για τα κρίσιμα αδικήματα και οι διαδικασίες (εφόσον ήταν διαφορετικές) με τις οποίες τροποποιήθηκαν οι αρχικώς ανασταλείσες ποινές φυλακίσεως– αποτελούν «δίκες που οδήγησαν στην έκδοση της απόφασης». Όλες τους έχουν καθοριστική σημασία για τη στέρηση της ελευθερίας των προσώπων των οποίων ζητείται εν προκειμένω η παράδοση.

55. Η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» όχι απλώς επιτρέπει αλλά και ενισχύει την προτεινόμενη ερμηνεία.

²⁶ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, Turikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, σκέψη 84), η υπογράμμιση δική μου.

²⁷ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, σκέψεις 87 και 91).

3. Η υφιστάμενη νομολογία που ενισχύει την προτεινόμενη ερμηνεία

α) Μπορεί η φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» να καλύπτει πολλαπλές διαδικασίες;

56. Στην απόφαση *Turikas*, το Δικαστήριο έκρινε ότι, «σε περίπτωση που η υπόθεση εκδικάστηκε ενώπιον δικαστηρίων διάφορων βαθμών δικαιοδοσίας, με συνέπεια την έκδοση διαδοχικών αποφάσεων, μία τουλάχιστον εκ των οποίων εκδόθηκε ερήμην, πρέπει να νοείται ως “δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης”, κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της [αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ], η δίκη κατόπιν της οποίας εκδόθηκε η τελευταία από τις αποφάσεις αυτές [...]»²⁸.

57. Η φράση αυτή θα μπορούσε να υπονοεί ότι μόνο η τελευταία χρονικά ένδικη διαδικασία είναι κρίσιμη για να καθοριστεί εάν έχει εφαρμογή το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ.

58. Ωστόσο, στην απόφαση *Zdziaszek*, η οποία εκδόθηκε την ίδια ημέρα με την απόφαση *Turikas*, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι «πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σε περιπτώσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, όπου, μετά από κατ’ έφεση δίκη κατά την οποία η υπόθεση επανεξετάστηκε επί της ουσίας, διαπιστώνεται με τελεσίδικη απόφαση η ενοχή του ενδιαφερομένου και του επιβάλλεται στερητική της ελευθερίας ποινή, το ύψος της οποίας, εντούτοις, μεταβάλλεται με μεταγενέστερη απόφαση της αρμόδιας αρχής, αφού η αρχή αυτή άσκησε την εξουσία εκτιμήσεως που έχει συναφώς και προσδιόρισε τελειωτικά την ποινή, και οι δύο ως άνω αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου περί της εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, [της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ]»²⁹.

59. Τούτο σημαίνει ότι κατά την άποψη του Δικαστηρίου τα πολλαπλά στάδια μιας διαδικασίας είναι όλα κρίσιμα για τη θέση σε εφαρμογή του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ, εφόσον έχουν καθοριστική σημασία για την επιβολή ποινής στερητικής της ελευθερίας σε ένα πρόσωπο. Ως εκ τούτου, η παρατιθέμενη από την απόφαση *Turikas* σκέψη πρέπει να ερμηνευθεί στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης: το Δικαστήριο απάντησε στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με το εάν η κατ’ έφεση δίκη μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος παρέστη μεν στην πρωτοβάθμια δίκη, αλλά απουσίαζε από το στάδιο της εφέσεως. Η δήλωση αυτή δεν είναι αντίθετη προς την προτεινόμενη ερμηνεία, κατά την οποία όλες οι διαδικασίες που συμβάλλουν στην έκδοση της απόφασης περί στέρησης της ελευθερίας³⁰ καλύπτονται από τη φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης».

²⁸ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, *Turikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, σκέψη 81).

²⁹ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, σκέψη 93).

³⁰ Από την προγενέστερη νομολογία συνάγεται επίσης με σαφήνεια ότι μια «απόφαση» υπό την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ μπορεί να αφορά είτε την τελική διαπίστωση της ενοχής, είτε την τελική επιβολή της ποινής, είτε και τα δύο. Βλ. αποφάσεις της 10ης Αυγούστου 2017, *Turikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, σκέψεις 78 και 83), και της 10ης Αυγούστου 2017, *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, σκέψη 94). Στις υπό κρίση υποθέσεις, τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν τις αποφάσεις σχετικά με τις ποινές φυλακίσεως για τα αρχικά αδικήματα και όχι τις αποφάσεις με τις οποίες διαπιστώθηκε η ενοχή για τα αδικήματα αυτά.

60. Οι υπό κρίση υποθέσεις διαφέρουν από τις προγενέστερες καθόσον οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα, οι οποίες διεξήχθησαν ερήμην, δεν είχαν ως αντικείμενο την ανασταλείσα στερητική της ελευθερίας ποινή για την οποία εκδόθηκε το ΕΕΣ. Η επιρροή των δικών αυτών στην τελική απόφαση για τα αρχικά αδικήματα ήταν απλώς παρεμπίπτουσα. Παράλληλα, ήταν επίσης καθοριστικής σημασίας.

61. Μολονότι δεν απαντά ευθέως στο ερώτημα εάν μια τέτοιου είδους δίκη συνιστά «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», η προγενέστερη νομολογία δεν αντίκειται σε μια ερμηνεία κατά την οποία οι δίκες αυτές, εφόσον ασκούν καθοριστική επιρροή στην τελική απόφαση επί της ποινής, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω έννοιας.

62. Οι αποφάσεις περί άρσης της αναστολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής που επιβλήθηκε για τα αρχικά αδικήματα εξαρτώνται από τη διαπίστωση της ενοχής για τα κρίσιμα αδικήματα στη δεύτερη δίκη και από τη φύση και τη διάρκεια των ποινών που επιβλήθηκαν για τα αδικήματα αυτά. Δεδομένου ότι οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα ήταν το καθοριστικό σκέλος των αποφάσεων περί άρσης της αναστολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής που είχε επιβληθεί για τα αρχικά αδικήματα, αποτελούν μέρος της «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ.

β) Αποτελούν οι αποφάσεις άρσης της αναστολής στερητικών της ελευθερίας ποινών απλώς μια μέθοδο εκτέλεσης της ποινής και, συνεπώς, εξαιρούνται από την έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης»;

63. Στην απόφαση *Zdziaszek*³¹, παραπέμποντας στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ)³², το Δικαστήριο διέκρινε μεταξύ, αφενός, της τελικής αποφάσεως που καθορίζει τη φύση και το ύψος της επιβληθείσας ποινής και, αφετέρου, της μεθόδου εκτελέσεως της επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» καλύπτει την πρώτη κατηγορία διαδικασιών αλλά όχι τη δεύτερη³³.

64. Η διαπίστωση αυτή διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην υπόθεση *Ardic*. Το αιτούν δικαστήριο, όπως και όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, εστιάζουν κυρίως στις συνέπειες που έχει η απόφαση αυτή στην επίλυση των υπό κρίση υποθέσεων.

65. Στην υπόθεση *Ardic* το επίμαχο ζήτημα ήταν η ανάκληση προσωρινής αποφυλακίσεως πριν από τη λήξη της στερητικής της ελευθερίας ποινής. Ο S. Ardic, Γερμανός υπήκοος, καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή στη Γερμανία, η οποία του επιβλήθηκε δυνάμει δύο αποφάσεων. Έχοντας εκτίσει μέρος της ποινής αυτής, του χορηγήθηκε αναστολή εκτελέσεως του υπολοίπου. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη γερμανική νομοθεσία, μετά την έκτιση

³¹ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, σκέψεις 85 και 87).

³² Το Δικαστήριο παραπέμπει στις ακόλουθες αποφάσεις του ΕΔΔΑ: απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Σεπτεμβρίου 1993, *Kremzow* κατά Αυστρίας (CE:ECHR:1993:0921JUD001235086, § 67), σχετικά με την απουσία του κατηγορουμένου από την κατ' έφεση δίκη που αφορούσε τη μετατροπή ποινής πρόσκαιρης καθείρξεως σε ποινή ισόβιας κάθειρξης καθώς και σχετικά με το εάν η ποινή αυτή θα έπρεπε να εκτιθεί σε κανονικό σωφρονιστικό κατάστημα ή σε ψυχιατρικό νοσοκομείο, όπου το ΕΔΔΑ έκρινε ότι τούτο συνιστά παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ· απόφαση του ΕΔΔΑ της 3ης Απριλίου 2012, *Boulois* κατά Λουξεμβούργου (CE:ECHR:2012:0403JUD003757504, § 87), σχετικά με την απόρριψη αιτήματος χορήγησης μονοήμερης άδειας που κρίθηκε ότι δεν αποτελεί μέρος της ποινικής διαστάσεως του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, και απόφαση του ΕΔΔΑ της 28ης Νοεμβρίου 2013, *Dementyev* κατά Ρωσίας (CE:ECHR:2013:1128JUD004309505, § 23), σχετικά με την απουσία του κατηγορουμένου από την ακροαματική διαδικασία καθορισμού συνολικής ποινής, η οποία κρίθηκε ότι αποτελεί μέρος της ποινικής διαστάσεως του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.

³³ Απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, σκέψη 85).

ορισμένου μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής και εφόσον πληρούνται ορισμένοι πρόσθετοι όροι, το υπόλοιπο της ποινής μπορεί να ανασταλεί υπό όρους και να επιτραπεί η προσωρινή αποφυλάκιση³⁴.

66. Ωστόσο, ο S. Ardic δεν συμμορφώθηκε προς τους όρους υπό τους οποίους τελούσε η προσωρινή αποφυλάκιση. Συνεπεία αυτού, γερμανικό δικαστήριο ανακάλεσε την προσωρινή αποφυλάκιση στο πλαίσιο διαδικασίας που έλαβε χώρα ερήμην του S. Ardic. Το ζήτημα στο οποίο κλήθηκε να απαντήσει το Δικαστήριο στην υπόθεση Ardic, το οποίο ανέκυψε ενώπιον του Rechtbank Amsterdam (πλημμελειοδικείου Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) που είχε επιληφθεί της εκτελέσεως του ΕΕΣ, ήταν εάν η ένδικη διαδικασία με αντικείμενο την ανάκληση της προσωρινής αποφυλακίσεως συνιστά «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

67. Στην απόφαση Ardic, το Δικαστήριο επανέλαβε πράγματι ότι, κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, οι λεπτομέρειες εκτελέσεως ή εφαρμογής στερητικών της ελευθερίας ποινών δεν εμπίπτουν στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ και, συνεπώς, ούτε στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ³⁵. Εφαρμόζοντας τη λογική αυτή στην περίπτωση του S. Ardic, το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίμαχη στην υπόθεση εκείνη απόφαση δεν εμπίπτει στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

68. Η απόφαση Ardic επιδέχεται κριτική. Για παράδειγμα, κάθε άλλο παρά σαφής είναι ο λόγος για τον οποίο η νομολογία του ΕΔΔΑ που ερμηνεύει τη φράση «κατηγορίες ποινικής φύσεως» (κρίσιμη για την εφαρμογή του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ) θα πρέπει να εφαρμόζεται αυτομάτως στην ερμηνεία του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ³⁶. Η εκ μέρους του Δικαστηρίου σχεδόν αποκλειστική επίκληση της αποφάσεως Boulois κατά Λουξεμβούργου³⁷, η οποία αφορούσε την απόρριψη αιτήματος προσωρινής αποφυλακίσεως διάρκειας μίας ημέρας³⁸, προκειμένου να δικαιολογηθεί η διαπίστωση ότι η απόφαση με την οποία ανακλήθηκε η προσωρινή αποφυλάκιση αποτελεί το μέτρο εκτελέσεως της ποινής, δεν είναι επίσης εύκολο να υποστηριχθεί. Ωστόσο, η τυπολατρική ανάγνωση της αποφάσεως Ardic, σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις πρέπει πάντοτε να τοποθετούνται είτε στην κατηγορία των «μεθόδων εκτελέσεως της ποινής» είτε στην κατηγορία των «αποφάσεων σχετικά με τη φύση και το ύψος της ποινής», δεν αποδίδει ορθώς τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

69. Η σημαντικότερη διαπίστωση του Δικαστηρίου στην απόφαση Ardic είναι, κατά τη γνώμη μου, η εξής: «Συνεπώς, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, για τις ανάγκες του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της [αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ], η έννοια της “αποφάσεως” στην οποία αυτό αναφέρεται δεν περιλαμβάνει απόφαση σχετική με την εκτέλεση ή την εφαρμογή προηγουμένως επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής, εκτός εάν η απόφαση αυτή έχει ως αντικείμενο ή ως συνέπεια τη μεταβολή της φύσεως ή του ύψους της εν λόγω ποινής και η αρχή που την εξέδωσε είχε, συναφώς, περιθώριο εκτιμής»³⁹.

³⁴ Για την παρουσίαση του σχετικού νομικού πλαisiού στην υπόθεση Ardic, βλ. απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, σκέψεις 19 έως 30), και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1013, σημεία 29 έως 33).

³⁵ Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, σκέψη 75).

³⁶ Συναφώς, παραπέμπω τον αναγνώστη στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1013, σημείο 46).

³⁷ Απόφαση του ΕΔΔΑ της 3ης Απριλίου 2012, Boulois κατά Λουξεμβούργου (CE:ECHR:2012:0403JUD003757504, § 87). Αξίζει να σημειωθεί ότι η νομολογία του ΕΔΔΑ δεν είναι πειστική όσον αφορά τη δημιουργία ενός σαφούς κανόνα σχετικά με το τι ακριβώς συνιστά απόφαση σχετικά με τη φύση ή το ύψος της ποινής σε αντίθεση με αυτή επί των μεθόδων εκτελέσεως των ποινών.

³⁸ Κατάσταση η οποία επ' ουδενί μπορεί να συγκριθεί με την αναστολή του υπολοίπου στερητικής της ελευθερίας ποινής, όπως ορθώς υπογραμμίζει ο LU στις γραπτές του παρατηρήσεις.

³⁹ Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, σκέψη 77), η υπογράμμιση δική μου.

70. Η τυπική διάκριση μεταξύ, αφενός, των αποφάσεων σχετικά με την εκτέλεση των ποινών και, αφετέρου, των αποφάσεων σχετικά με τη φύση και το ύψος των ποινών δεν φαίνεται να διαδραματίζει αποφασιστικής σημασίας ρόλο στο πλαίσιο του καθορισμού εάν η επίμαχη απόφαση συνιστά «απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλασιού για το ΕΕΣ. Αυτό το οποίο είναι σημαντικό είναι ότι η εν λόγω απόφαση έχει είτε ως σκοπό είτε ως συνέπεια την τροποποίηση της προγενέστερης επιβληθείσας ποινής. Επίσης, είναι σημαντικό ότι η τροποποίηση της ποινής δεν επέρχεται αυτομάτως αλλά εξαρτάται από το περιθώριο εκτιμήσεως της αποφασίζουσας αρχής, ζήτημα στο οποίο θα επανέλθω στο επόμενο τμήμα των παρούσων προτάσεων.

71. Ανεξάρτητα από το εάν συμφωνεί ή διαφωνεί κανείς με την εφαρμογή της ερμηνείας αυτής στην κατάσταση της υποθέσεως *Ardic*, φαίνεται ότι στην υπόθεση εκείνη το Δικαστήριο επηρεάστηκε από το γεγονός ότι ο *S. Ardic* εγκατέλειψε τη Γερμανία, παραβιάζοντας σαφώς, κατ' αυτόν τον τρόπο, τους όρους της προσωρινής αποφυλάκισής του⁴⁰. Κατά συνέπεια, δεν ήταν απόφαση δικαστηρίου εκείνη που ενεργοποίησε την άρση της αναστολής της προσωρινής αποφυλάκισής, αλλά το γεγονός ότι ο *S. Ardic* παραβίασε σαφώς τους όρους της αποφυλάκισης αυτής.

72. Η διαπίστωση αυτή, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως *Ardic*, δεν σημαίνει ότι οι ένδικες διαδικασίες στις υπό κρίση υποθέσεις, τόσο όσον αφορά τα κρίσιμα αδικήματα όσο και την άρση της αναστολής των στερητικών της ελευθερίας ποινών μετά τις καταδίκες για τα ποινικά αυτά αδικήματα, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλασιού για το ΕΕΣ.

73. Η *συνέπεια* των δικών για τα κρίσιμα αδικήματα ήταν ότι η τροποποίηση των ποινών που είχαν επιβληθεί στις αρχικές δίκες κατέστη είτε αναπόφευκτη είτε, αν μη τι άλλο, δυνατή. Ως εκ τούτου, στους ενδιαφερομένους θα έπρεπε να είχε παρασχεθεί η δυνατότητα να υπερασπισθούν τους εαυτούς τους κατά τη δίκη για τα κρίσιμα αδικήματα⁴¹. Η αυτοπρόσωπη παρουσία τους στις δίκες αυτές ήταν, ασφαλώς, σημαντική για τα δικαιώματα άμυνάς τους όσον αφορά τα ίδια τα κρίσιμα αδικήματα· ωστόσο, τούτο δεν είναι σημαντικό από τη σκοπιά του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλασιού για το ΕΕΣ. Το σημαντικό είναι ότι η άμυνά τους στις δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα θα μπορούσε να επηρεάσει την τροποποίηση των ποινών που είχαν επιβληθεί για τα αρχικά αδικήματα για τα οποία εκδόθηκαν τα ΕΕΣ⁴².

⁴⁰ Πρβλ. απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, *Ardic* (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, σκέψη 80). Άπαντες οι μετέχοντες στην επί ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου συμφωνούν ότι η υπόθεση *Ardic* διακρίνεται από τις υπό κρίση δύο υποθέσεις σε επίπεδο πραγματικών περιστατικών. Πράγματι, η άρση της προσωρινής αποφυλάκισής στην υπόθεση *Ardic* δεν στηρίχθηκε στη διαπίστωση ενοχής αλλά, αντιθέτως, επήλθε μετά τη διαπίστωση ότι ο *S. Ardic* είχε εγκαταλείψει τη Γερμανία κατά παράβαση των όρων της προσωρινής αποφυλάκισής του. Στις υπό κρίση δύο υποθέσεις, η άρση αυτή αποτελεί τη συνέπεια μιας ποινικής διαδικασίας που κατέληξε στην κατάγνωση ενοχής, κατά την οποία οι δύο εκκαλούντες δεν ήταν παρόντες.

⁴¹ Το γεγονός ότι τα προς παράδοση πρόσωπα γνώριζαν ότι η καταδίκη τους για ένα νέο ποινικό αδίκημα θα οδηγούσε ή θα μπορούσε να οδηγήσει στην άρση της αναστολής της αρχικής ποινής φυλακίσεως δεν μεταβάλλει το συγκεκριμένο συμπέρασμα. Στη σκέψη 83 της αποφάσεως *Ardic*, το Δικαστήριο έκρινε, αντιθέτως, ότι το γεγονός ότι ο *S. Ardic* γνώριζε ότι δεν μπορούσε να εγκαταλείψει τη χώρα αποτέλεσε επιχείρημα προκειμένου να εξαιρεθεί η απόφαση ανάκλησης της αποφάσεως αποφυλάκισής από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλασιού για το ΕΕΣ. Τούτο μπορεί ενδεχομένως να εξηγηθεί από τη διαπίστωση του Δικαστηρίου ότι η συγκεκριμένη παραβίαση των όρων αποφυλάκισής οδήγησε στην αυτόματη άρση της προσωρινής αποφυλάκισής. Εντούτοις, στις υπό κρίση υποθέσεις, η άρση της αναστολής τελούσε σε συνάρτηση προς την εκ μέρους δικαστηρίου διαπίστωση της ενοχής για αδίκημα που είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή ποινής φυλακίσεως. Μολονότι ο *S. Ardic* δεν μπορούσε να αναιρέσει το γεγονός ότι εγκατέλειψε τη χώρα, οι εκκαλούντες στις υπό κρίση υποθέσεις θα μπορούσαν να επηρεάσουν την κατάγνωση ενοχής και την ποινή εάν παρίσταντο στις δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα.

⁴² Οι δύο εκκαλούντες στις υποθέσεις των κύριων δικών υποστηρίζουν ότι η ενεργοποίηση των στερητικών της ελευθερίας ποινών για τα αρχικά αδικήματα οφείλεται ευθέως στη δεύτερη καταδίκη και ότι, ως εκ τούτου, οι δύο δίκες είναι τόσο στενά συνδεδεμένες που η δεύτερη καταδικαστική απόφαση πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της αποφάσεως για την εκτέλεση του ΕΕΣ. Ομοίως, το αιτούν δικαστήριο είναι της απόψεως ότι μεταξύ των δύο δικών υπάρχει στενή σύνδεση, η οποία δικαιολογεί, ενδεχομένως, τον χαρακτηρισμό της δεύτερης ως δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης. Συντάσσομαι με αυτή την επιχειρηματολογία.

74. Όσον αφορά τις διαδικασίες που αφορούν την άρση της αναστολής, στην περίπτωση που είναι διακριτές από τις δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα, ο ίδιος ο σκοπός τους συνίσταται στην πιθανή τροποποίηση της προγενέστερης απόφασεως που αφορά την ποινή. Κατά συνέπεια, εφόσον η αποφασίζουσα αρχή διαθέτει οποιοδήποτε περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την απόφαση περί άρσεως της αναστολής, οι διαδικασίες αυτές καταλαμβάνονται από τη δήλωση του Δικαστηρίου στην απόφαση Ardic, όπως αυτή αναπαράγεται στο σημείο 69 των παρουσών προτάσεων.

75. Εν κατακλείδι, η προγενέστερη νομολογία όχι μόνο δεν αναιρεί, αλλά αντιθέτως ενισχύει το συμπέρασμα ότι ως «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» λογίζεται κάθε διαδικασία η οποία έχει καθοριστική σημασία (λόγω των συνεπειών ή του σκοπού της) στην τελική απόφαση επιβολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής για την οποία εκδόθηκε το ΕΕΣ.

76. Συνεπώς, τα επιχειρήματα του Minister for Justice and Equality (Υπουργού Δικαιοσύνης και Ισότητας) και της Ιρλανδίας, τα οποία παραπέμπουν στην απόφαση Ardic και κατατείνουν στο συμπέρασμα ότι οι υπό κρίση συνεκδικαζόμενες υποθέσεις αποτελούν απλώς μέθοδο εκτελέσεως της ποινής και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

77. Ως εκ τούτου, η αποστέρηση της δυνατότητας στους LU και PH να προβάλλουν τους υπερασπιστικούς τους ισχυρισμούς στις δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα μπορεί να αποτελέσει λόγο άρνησης εκτελέσεως του ΕΕΣ στην περίπτωση που δεν πληρούται καμία από τις προϋποθέσεις που τίθενται από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

4. Εξουσία εκτιμήσεως της αρχής που αποφαινεται επί της τροποποίησης της ποινής

78. Με το ερώτημα 1β στην υπόθεση C-514/21, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να καθοριστεί η σημασία της πιθανής υπάρξεως περιθωρίου εκτιμήσεως του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως όταν αυτό αποφαινεται επί της άρσης της αναστολής.

79. Όπως διευκρινίστηκε, όσον αφορά τις συνέπειες της αποφάσεως Ardic στις υπό κρίση υποθέσεις, το περιθώριο εκτιμήσεως του αποφασίζοντος οργάνου έχει σημασία για τον χαρακτηρισμό μιας αποφάσεως ως εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ. Ωστόσο, το περιθώριο εκτιμήσεως της αρχής που αποφαινεται επί της άρσης της αναστολής, όπως φαίνεται να ισχύει στην υπόθεση C-514/21, δεν εξαιρεί τη δίκη για τα κρίσιμα αδικήματα από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

80. Θα αποσαφηνίσω περαιτέρω τη θέση αυτή.

81. Οι αποφάσεις με τις οποίες διετάχθη η άρση της αναστολής, είτε αυτομάτως (όπως στην υπόθεση C-515/21) είτε λόγω της εξουσίας εκτιμήσεως του αποφασίζοντος οργάνου (όπως στην υπόθεση C-514/21), δεν θα μπορούσαν να είχαν εκδοθεί εάν δεν υπήρχε κατάγνωση της ενοχής και επιβολή στερητικών της ελευθερίας ποινών για τα κρίσιμα αδικήματα. Εάν τα πρόσωπα των οποίων ζητείται η παράδοση είχαν παραστεί αυτοπροσώπως στις δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα, θα μπορούσαν, ενδεχομένως, είτε να είχαν αντικρούσει την ενοχή τους είτε να είχαν επηρεάσει την ποινή τους. Και τούτο διότι το δικαστήριο που αποφάνθηκε επί των κρίσιμων

αδικημάτων απολαύει περιθωρίου εκτιμήσεως ως προς τη φύση και το ύψος της ποινής⁴³.

82. Στην περίπτωση που δεν είχε αποδειχθεί η ενοχή για τα κρίσιμα αδικήματα ή η ποινή παρέμενε μόνο χρηματική, δεν θα είχε λάβει χώρα η διαδικασία άρσεως της αναστολής. Οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα ήταν αυτές που διαδραμάτισαν τον κρίσιμο ρόλο (εξού και ο χαρακτηρισμός τους) για την τροποποίηση των ποινών που είχαν επιβληθεί για τα αρχικά αδικήματα.

83. Τούτο ισχύει, προφανώς, όταν η άρση της αναστολής επέρχεται κατά τρόπο αυτόματο. Εντούτοις, ισχύει επίσης και στην περίπτωση που η αποφασίζουσα αρχή απολαύει εξουσίας εκτιμήσεως ως προς την άρση της αναστολής. Η εν λόγω εξουσία εκτιμήσεως δεν θα υφίστατο εάν δεν υπήρχε η ποινή που επιβλήθηκε για τα κρίσιμα αδικήματα. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο, προκειμένου να διασφαλίσουν καταλλήλως τα δικαιώματα άμυνάς τους, οι ενδιαφερόμενοι έπρεπε να έχουν τη δυνατότητα αυτοπρόσωπης παρουσίας τόσο στη δίκη για τα κρίσιμα αδικήματα όσο και στις χωριστές διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων τροποποιήθηκε η αρχική στερητική της ελευθερίας ποινή, εφόσον οι αρχές διέθεταν περιθώριο εκτιμήσεως στις τελευταίες αυτές διαδικασίες.

84. Συνεπώς, η εξουσία εκτιμήσεως του αποφασίζοντος επί της άρσης της αναστολής οργάνου ουδόλως επηρεάζει τη διαπίστωση ότι οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ. Ωστόσο, είναι σημαντική για να κριθεί εάν οι διαδικασίες αυτές, εφόσον λαμβάνουν χώρα ξεχωριστά, όπως φαίνεται να ισχύει στην υπόθεση C-515/21, καλύπτονται επίσης από τη φράση «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης»⁴⁴.

85. Το πρόσωπο του οποίου διακυβεύεται η ελευθερία θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να παρίσταται αυτοπροσώπως στις διαδικασίες αυτές εφόσον η αποφασίζουσα αρχή έχει τη διακριτική ευχέρεια να μην άρει ή να άρει μερικώς μόνο την αναστολή της στερητικής της ελευθερίας ποινής μετά τη διαπίστωση ενοχής για τα κρίσιμα αδικήματα. Ως εκ τούτου, η διαδικασία αυτή συνιστά επίσης «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», μαζί με τις δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα, και στο πρόσωπο που πρόκειται να παραδοθεί πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα αυτοπρόσωπης παρουσίας.

86. Αντιθέτως, εάν η απόφαση άρσης της αναστολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής είναι απλώς αναγνωριστικού χαρακτήρα και ακολουθεί κατά τρόπο αυτόματο την κατάγνωση ενοχής και τον καθορισμό της ποινής για τα κρίσιμα αδικήματα, μόνο αυτή η τελευταία δίκη (και όχι η διαδικασία άρσης εφόσον είναι χωριστή) συνιστά «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» κατά την έννοια του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ. Αυτό φαίνεται να ισχύει στην υπόθεση C-515/21.

⁴³ Τούτο αποτυπώνεται με σαφήνεια στην περίπτωση της υποθέσεως C-514/21, στην οποία το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αφού διαπίστωσε την ενοχή για τα κρίσιμα αδικήματα, επέβαλε απλώς χρηματικό πρόστιμο, ενώ το εφετείο μετέβαλε την ποινή αυτή σε στερητική της ελευθερίας ποινή.

⁴⁴ Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, η διαδικασία σχετικά με την άρση της αναστολής στην υπόθεση C-515/21 ήταν μεν χωριστή διαδικασία, αλλά δεν άφηνε κανένα περιθώριο εκτιμήσεως στον δικάζοντα δικαστή.

5. Η αποτελεσματικότητα του μηχανισμού του ΕΕΣ

87. Στην απόφαση *Ardic*, το Δικαστήριο προειδοποίησε ότι η υπερβολική διεύρυνση της έννοιας «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» ενδέχεται να υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού του ΕΕΣ⁴⁵.

88. Συμφωνώ ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ δεν πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως, δεδομένου ότι αποτελεί την εξαίρεση στον γενικό κανόνα ότι η εκτελούσα αρχή πρέπει να επιδεικνύει εμπιστοσύνη στην αρχή εκδόσεως και να εκτελεί αυτομάτως το ΕΕΣ⁴⁶. Ωστόσο, ο σκοπός της προσθήκης του άρθρου 4α στη συγκεκριμένη απόφαση-πλαίσιο δεν ήταν μόνο να καταστεί αποτελεσματικότερος ο μηχανισμός του ΕΕΣ, αλλά και να ενισχυθεί το επίπεδο προστασίας του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη⁴⁷.

89. Συναφώς, αξίζει να επισημανθεί ότι το άρθρο 4α, παράγραφος 1, δεν υπήρχε στην αρχική εκδοχή της αποφάσεως-πλαisiού, αλλά προστέθηκε με την τροποποιητική απόφαση-πλαίσιο 2009/299. Ο σκοπός της τροποποίησης του 2009 ήταν «να παρασχεθούν σαφείς και κοινές βάσεις για τη μη αναγνώριση των αποφάσεων, που εκδίδονται σε δίκες κατά τις οποίες το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως»⁴⁸, ο οποίος έχει εφαρμογή σε διάφορες πράξεις της νομοθεσίας της Ένωσης σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις⁴⁹.

90. Το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, το οποίο ήταν το αποτέλεσμα των προαναφερθεισών τροποποιήσεων, εναρμονίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η αρχή που εκτελεί το ΕΕΣ, σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, να μην αναγνωρίσει την απόφαση δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως, η οποία έχει εκδοθεί στο πλαίσιο δίκης που διεξήχθη ερήμην του κατηγορουμένου. Η τροποποίηση λαμβάνει υπόψη της ότι το δικαίωμα αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη αποτελεί μέρος του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΕΔΔΑ, αλλά και ότι το δικαίωμα αυτό δεν είναι απόλυτο⁵⁰.

91. Ειδικότερα, ο κατηγορούμενος μπορεί εξ ιδίας βουλήσεως να παραιτηθεί του δικαιώματος να εμφανιστεί αυτοπροσώπως στη δίκη, ρητώς ή σιωπηρώς, αλλά κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση⁵¹.

92. Προς απόδειξη του γεγονότος ότι όντως έτσι έχουν τα πράγματα, το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ προβλέπει τις περιπτώσεις στις οποίες η εκτελούσα αρχή υποχρεούται να δεχθεί ότι το πρόσωπο του οποίου ζητείται η παράδοση με ΕΕΣ έχει παραιτηθεί του δικαιώματός του να δικαστεί (ή να δικαστεί εκ νέου) στο κράτος εκδόσεως (άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ). Εάν πληρούνται οποιοσδήποτε εξ αυτών των όρων ή εάν υπάρχει πιθανότητα διεξαγωγής νέας δίκης στο κράτος εκδόσεως μετά την παράδοση (άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ), η εκτελούσα αρχή είναι υποχρεωμένη να παραδώσει το

⁴⁵ Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, *Ardic* (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, σκέψη 87). Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Richard de la Tour στην υπόθεση *Puig Gordi* κ.λπ. (C-158/21, EU:C:2022:573, σημείο 12).

⁴⁶ Άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

⁴⁷ Πρβλ. αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως-πλαisiού 2009/299, η οποία αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι: «[σ]τόχος της παρούσας απόφασης-πλαisiού είναι να επανοριστούν οι εν λόγω κοινές βάσεις που θα επιτρέπουν στην εκτελούσα αρχή να εκτελέσει την απόφαση παρά την απουσία του ενδιαφερομένου από τη δίκη, τηρουμένου πλήρως του δικαιώματος υπεράσπισης του ενδιαφερομένου [...]».

⁴⁸ Αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως-πλαisiού 2009/299.

⁴⁹ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 3 και 5 της αποφάσεως-πλαisiού 2009/299.

⁵⁰ Βλ. αιτιολογική σκέψη 1 της αποφάσεως-πλαisiού 2009/299.

⁵¹ Απόφαση της 24ης Μαΐου 2016, *Dworzecki* (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, σκέψη 42).

εκζητούμενο με ΕΕΣ πρόσωπο⁵². Και τούτο διότι εάν πληρούται οποιοσδήποτε εξ αυτών των όρων, στο πρόσωπο αυτό δίνεται (ή θα δοθεί) η δυνατότητα να παραστεί αυτοπροσώπως στη δίκη και να επηρεάσει την τελική απόφαση. Αντιθέτως, μόνο στην περίπτωση που δεν πληρούται κανένας από τους όρους αυτούς, η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ επιτρέπει στην εκτελούσα αρχή να αρνηθεί την παράδοση.

93. Ως εκ τούτου, το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ ανοίγει τον δρόμο για εναρμονισμένη και εύκολη παράδοση, ενώ, παράλληλα, σέβεται το υψηλό επίπεδο προστασίας που χορηγείται στους κατηγορούμενους, στους οποίους παρέχεται η δυνατότητα να υπερασπιστούν τον εαυτό τους στη δίκη τους.

94. Συνεπώς, η αποτελεσματικότητα του μηχανισμού του ΕΕΣ δεν μπορεί να επιτευχθεί εις βάρος των θεμελιωδών δικαιωμάτων που απολαύουν οι ιδιώτες δυνάμει της συνταγματικής τάξης της Ένωσης.

95. Η ερμηνεία που αποδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση στα αποδεκτά όρια του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη συνάγεται με σαφήνεια από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ. Τα όρια αυτά έχουν καθοριστεί σε υψηλότερο επίπεδο προστασίας από αυτό που παρέχει το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ⁵³. Αυτή η επιλογή του νομοθέτη της Ένωσης επιβεβαιώθηκε από την οδηγία 2016/343⁵⁴.

96. Πρόσωπο το οποίο ενδέχεται να στερηθεί την ελευθερία του πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει την απόφαση αυτή. Για τον λόγο αυτόν, όπως έχω διευκρινίσει, είναι αναγκαίο το πρόσωπο αυτό να μπορεί να παρίσταται αυτοπροσώπως σε όλα τα στάδια των διαδικασιών που ασκούν καθοριστικής σημασίας επιρροή στην απόφαση επιβολής της στερητικής της ελευθερίας ποινής.

97. Συνεπώς, ακόμη και εάν υποστηριχθεί ότι το σύστημα του ΕΕΣ θα ήταν αποτελεσματικότερο εάν οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα δεν περιλαμβάνονταν στην έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης», η ερμηνεία αυτή δεν συνάδει με το επίπεδο προστασίας του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη όπως αυτό έχει εναρμονιστεί σε επίπεδο Ένωσης.

98. Το επίπεδο προστασίας που έχει επιλεγεί από τον νομοθέτη της Ένωσης και ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη δεν μπορεί να μειωθεί λόγω των ανησυχιών σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του μηχανισμού του ΕΕΣ.

99. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα ότι υπονομεύει το μηχανισμό του ΕΕΣ η ερμηνεία κατά την οποία λογίζεται ως «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» κάθε στάδιο της διαδικασίας που ενδέχεται να επηρεάσει την απόφαση με την οποία διατάχθηκε η στέρηση της ελευθερίας.

⁵² Οι ίδιοι όροι φαίνεται να επαναλαμβάνονται στην οδηγία 2016/343. Βλ., ιδίως, άρθρο 8, παράγραφος 2, και άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας.

⁵³ Για παράδειγμα, όσον αφορά την απαίτηση ο ενδιαφερόμενος να λαμβάνει, πράγματι, επίσημη ενημέρωση για την ορισθείσα δίκη δυνάμει του άρθρου 4α, παράγραφος 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ (βλ. υποσημείωση 58 των παρουσών προτάσεων). Βλ., επίσης, Brodersen, K.H., Glerum, V., και Klip, A., «The European arrest warrant and in absentia judgments: The cause of much trouble», *New Journal of European Criminal Law*, τόμος 13(1), σ. 7 έως 27, σ. 12 και 21· Klip, A., Brodersen, K.H., και Glerum, V., *The European Arrest Warrant and In Absentia Judgments*, *Maastricht Law Series*, αριθ. 12, Eleven International Publishing, Χάγη, 2020, σ. 110.

⁵⁴ Βλ. αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg* (C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, σκέψεις 43 και 44), και της 19ης Μαΐου 2022, *Spetsializirana prokuratura* (Δίκη φυγόδικου) (C-569/20, EU:C:2022:401, σκέψεις 34, 35 και 37).

6. Ο κίνδυνος ατιμωρησίας

100. Τι ισχύει όμως ως προς την ατιμωρησία; Θα μπορούσαν ο LU και ο RH να αποφύγουν πιθανώς τη στερητική της ελευθερίας ποινή που οφείλουν να εκτίσουν στα αντίστοιχα κράτη μέλη εκδόσεως στην περίπτωση που θεωρηθεί ότι οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα περιλαμβάνονται στην έννοια «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης»; Φρονώ πως όχι.

101. Η επιβληθείσα σε αυτούς ποινή κατόπιν των δικών για τα αρχικά αδικήματα δεν είχε ως αποτέλεσμα τη στέρηση της ελευθερίας τους. Εάν οι συνακόλουθες διαδικασίες, οι οποίες έθεσαν σε εφαρμογή τη στέρηση της ελευθερίας, έπασχαν πλημμέλειες και η ίδια η στέρηση της ελευθερίας θα έπασχε επίσης. Υπ' αυτή την έννοια, η Επιτροπή ορθώς υπογραμμίζει ότι, στις δύο υποθέσεις, δεν θα μπορούσε να εκδοθεί ΕΕΣ χωρίς τη διενέργεια των δικών για τα κρίσιμα αδικήματα. Ως εκ τούτου, η εξαίρεση των συνακόλουθων δικών από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαϊσίου για το ΕΕΣ θα είχε, ενδεχομένως, ως αποτέλεσμα την παράνομη στέρηση της ελευθερίας.

7. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

102. Ως εκ τούτου, εκτιμώ ότι ο όρος «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» κατά το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαϊσίου για το ΕΕΣ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καταλαμβάνει κάθε στάδιο που έχει καθοριστική σημασία στην έκδοση της απόφασης που στερεί την ελευθερία ενός προσώπου. Και τούτο διότι ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επηρεάζει την τελική απόφαση σχετικά με την ελευθερία του.

103. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι αμφότερες οι δίκες (τόσο για τα αρχικά αδικήματα όσο και για τα κρίσιμα αδικήματα) εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαϊσίου για το ΕΕΣ.

B. Το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα

104. Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα σε αμφότερες τις υποθέσεις, τα οποία θα εξετάσω από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά τα ακόλουθα: έχει το δικαίωμα (ή ακόμη και το καθήκον) να ερευνήσει εάν οι ένδικες διαδικασίες για τα κρίσιμα αδικήματα και οι επακόλουθες διατάξεις εκτελέσεως στο κράτος εκτελέσεως παραβιάζουν το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη που εγγυάται το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ; Στην υποθετική περίπτωση που κριθεί ότι υπάρχει παράβαση του εν λόγω άρθρου, διαθέτει η εκτελούσα αρχή το δικαίωμα ή ακόμη και την υποχρέωση να αρνηθεί την εκτέλεση του ΕΕΣ ή να εξαρτήσει την παράδοση στο κράτος εκδόσεως από την τήρηση συγκεκριμένων όρων; Απαιτεί αυτή η έρευνα την εξέταση της προσβολής του περιεχομένου του θεμελιώδους δικαιώματος που εγγυάται το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ και ποιο ακριβώς είναι το περιεχόμενο του δικαιώματος αυτού στην περίπτωση που οι σχετικές ένδικες διαδικασίες διεξήχθησαν ερήμην του κατηγορουμένου;

105. Τα ερωτήματα αυτά χρήζουν διαφορετικών αναλύσεων ανάλογα με την απάντηση που θα δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα. Με άλλα λόγια, οι απαντήσεις εξαρτώνται από το εάν οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα και οι συνακόλουθες διατάξεις εκτελέσεως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαϊσίου για το ΕΕΣ ή όχι. Προκειμένου να παράσχω την πλήρη συνδρομή μου στο Δικαστήριο, θα καταθέσω τις προτάσεις μου και για τις δύο κατευθύνσεις που ενδέχεται να ακολουθήσει τελικώς το Δικαστήριο.

106. Είναι σημαντικό να επισημανθεί εξ αρχής ότι τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο της συγκρούσεως μεταξύ, αφενός, της υποχρέωσης που υπέχουν τα εθνικά δικαστήρια να επαληθεύουν και να εγγυώνται την τήρηση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και, αφετέρου, της έννοιας της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην οποία στηρίζεται ο μηχανισμός του ΕΕΣ, κατά την οποία η εκτελούσα αρχή οφείλει, καταρχήν, να εκτελεί τα ΕΕΣ κατά τρόπο αυτόματο χωρίς να αμφισβητεί τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν στο κράτος εκδόσεως.

1. Πρώτη περίπτωση: Οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα εμπίπτουν στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ

107. Εάν το Δικαστήριο κρίνει, όπως προτείνω, ότι οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα είναι αμφότερες «δίκες που οδήγησαν στην έκδοση της απόφασης», τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ. Σε αυτή την περίπτωση, η υποχρέωση παράδοσης ή η επιλογή μη παράδοσης εξαρτάται αποκλειστικά από τις προϋποθέσεις που θέτει η εν λόγω διάταξη.

108. Εφόσον η εκτελούσα αρχή κρίνει ότι πληρούνται μία από αυτές τις προϋποθέσεις, για παράδειγμα ότι υπάρχει πιθανότητα επανεκδίκασης στο κράτος εκδόσεως μετά την παράδοση όπως προβλέπεται από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, η εκτελούσα αρχή υποχρεούται να εκτελέσει το ΕΕΣ⁵⁵. Εάν πληρούνται μία εκ των προϋποθέσεων που θέτει το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, δεν υπάρχει παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ. Συνεπώς, δεν απαιτείται καμία πρόσθετη έρευνα για πιθανές παραβάσεις της εν λόγω διατάξεως.

109. Το συμπέρασμα αυτό συνάγεται από τον σκοπό του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ. Όπως διευκρινίστηκε στο σημείο 89 των παρουσών προτάσεων, η διάταξη αυτή προστέθηκε προκειμένου να εναρμονιστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να περιοριστεί το δικαίωμα αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη. Οι προϋποθέσεις αυτές ικανοποιούν πλήρως τις απαιτήσεις του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και της ερμηνείας του⁵⁶, ενδεχομένως μάλιστα προβλέπουν και ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας του εν λόγω θεμελιώδους δικαιώματος σε σύγκριση με την ΕΣΔΑ⁵⁷.

110. Ως εκ τούτου, εφόσον συμμορφώνεται προς την υποχρέωση παράδοσης δυνάμει του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, η εκτελούσα αρχή εκπληρώνει επίσης, εκ των πραγμάτων, τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ.

111. Αντιθέτως, στην περίπτωση που δεν πληρούνται καμία από τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, η εκτελούσα αρχή έχει τη δυνατότητα να μην προβεί στην εκτέλεση του ΕΕΣ. Τούτο σημαίνει ότι η εκτελούσα αρχή μπορεί να αποφασίσει εάν θα εκτελέσει το ΕΕΣ ή όχι.

⁵⁵ Συναφώς, οι υπό κρίση υποθέσεις εγείρουν παρεμπιπτόντως ένα πρόσθετο ζήτημα: σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να θεωρούν οι εκτελούσες αρχές ότι πληρούνται κάποια από τις προϋποθέσεις που τίθενται από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ; Η επικοινωνία μεταξύ των αρχών εκτελέσεως και εκδόσεως στηρίζεται στο έντυπο που προσαρτάται στην απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ, το οποίο, δεδομένου ότι φέρει προκαθορισμένα πλαίσια προς σημείωση, δεν φαίνεται να αποτελεί ικανοποιητικό τρόπο ουσιαστικής επικοινωνίας. Στις υπό κρίση υποθέσεις, έλαβαν χώρα πολλαπλές ανταλλαγές πληροφοριακών στοιχείων μεταξύ των αρχών εκτελέσεως και εκδόσεως βάσει του άρθρου 15 της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ. Εντούτοις, τούτο δεν φαίνεται να είναι επαρκές από τη σκοπιά του αιτούντος δικαστηρίου ώστε να αποφασίσει με ασφάλεια εάν υπήρξε προσβολή του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη. Για παράδειγμα, στην υπόθεση C-515/21, η εκδούσα αρχή διευκρίνισε ότι υπάρχει η δυνατότητα ασκήσεως ενός εκτάκτου ενδίκου μέσου για την επανάληψη των δικών για το κρίσιμο αδίκημα. Ωστόσο, τούτο δεν φαίνεται να έπεισε την αρχή εκτελέσεως ότι πληρούνται το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

⁵⁶ Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Bot στην υπόθεση Melloni (C-399/11, EU:C:2012:600, σημεία 80 έως 82).

⁵⁷ Βλ. υποσημείωση 53 των παρουσών προτάσεων.

112. Συνεπώς, ένα πρόσθετο ζήτημα αφορά τη μέθοδο με την οποία η εκτελούσα αρχή πρέπει να ασκεί την ως άνω εξουσία εκτιμήσεως. Διέπει το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, την άσκηση της εν λόγω εξουσίας εκτιμήσεως;

113. Κατά τη γνώμη μου, όσον αφορά την επιλογή μη παραδόσεως, το μόνο που απαιτεί το δίκαιο της Ένωσης είναι η διαπίστωση ότι δεν πληρούνται καμία από τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως δ', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ.

114. Ωστόσο, το επίπεδο προστασίας που παρέχεται από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ μπορεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, να είναι υψηλότερο από αυτό του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ⁵⁸. Συνεπώς, υπάρχει η πιθανότητα να μην έχει λάβει χώρα οποιαδήποτε παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, ακόμη και αν δεν υπήρξε συμμόρφωση προς το δικαίωμα αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη όπως αυτό ερμηνεύεται με βάση την έννομη τάξη της Ένωσης. Πρέπει, στην περίπτωση αυτή, η εκτελούσα αρχή να δεχθεί ότι το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ δεν παραβιάστηκε πριν αποφασίσει να προβεί στην παράδοση; Κατά τη γνώμη μου, η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν αποτελεί ζήτημα που άπτεται του δικαίου της Ένωσης.

115. Η εκτελούσα αρχή δύναται –αλλά δεν υποχρεούται, ακόμη και αν έχει κρίνει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ– να λάβει υπόψη της άλλες περιστάσεις οι οποίες τη διαβεβαιώνουν ενδεχομένως ότι η παράδοση του ενδιαφερομένου προσώπου δεν συνεπάγεται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας του δυνάμει του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και, ακολούθως, να προβεί στην παράδοση του προσώπου⁵⁹.

116. Ένα ακόμη πιο δύσκολο ζήτημα είναι το εξής: μπορεί η εκτελούσα αρχή να αποφασίσει να προβεί στην παράδοση προσώπου ακόμη και στην περίπτωση που διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ και ότι η παράδοσή του θα μπορούσε παράλληλα να έχει ως αποτέλεσμα την πιθανή παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ;

117. Κατά τη γνώμη μου, σε αυτή την περίπτωση, η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ εξακολουθεί να παρέχει το δικαίωμα επιλογής στην εκτελούσα αρχή και δεν παρεμποδίζει τη λήψη αποφάσεως για παράδοση. Η προφανής αντίρρηση στο συμπέρασμα αυτό είναι ότι αφήνει ανοικτή την πιθανότητα προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη του επίμαχου προσώπου. Μπορεί τούτο να επιτρέπεται από τον Χάρτη και, ενδεχομένως, από το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ; Ασφαλώς όχι. Ωστόσο, στην εν λόγω περίπτωση, η ευθύνη προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων βαρύνει το κράτος έκδοσης (όπως θα εξηγήσω λεπτομερέστερα στο πλαίσιο της αναλύσεως της περιπτώσεως σύμφωνα με την οποία το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ δεν έχει εφαρμογή στις υπό κρίση υποθέσεις).

⁵⁸ Ένα τέτοιο παράδειγμα ανευρίσκεται στην υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως της 24ης Μαΐου 2016, Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346). Η Πολωνία εξέδωσε ΕΕΣ ζητώντας την παράδοση του P. Dworzecki· μολονότι η σχετική δίκη διεξήχθη ερήμην, η πολωνική αρχή εκδόσεως δήλωσε ότι ο P. Dworzecki είχε λάβει επίσημα στοιχεία για την ορισθείσα δίκη, διότι οι πληροφορίες αυτές επιδόθηκαν σε ενήλικο ένοικο της οικίας του στη δηλωθείσα διεύθυνση. Καίτοι, κατά το πολωνικό δίκαιο, τούτο θεωρείται ως ορθή επίδοση, δεν ικανοποιεί την προϋπόθεση που τίθεται από το άρθρο 4α, παράγραφος 1, στοιχεία α', της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, η οποία απαιτεί οι κλήσεις να παραλαμβάνονται «αυτοπρόσωπως». Το Δικαστήριο έκρινε ότι η εκτελούσα δικαστική αρχή στην υπόθεση εκείνη μπορούσε εντούτοις να προβεί στην παράδοση λαμβάνοντας υπόψη της άλλες περιστάσεις οι οποίες θα έπειθαν την εν λόγω δικαστική αρχή ως προς το γεγονός ότι τα δικαιώματα άμυνας του P. Dworzecki δεν παραβιάστηκαν (βλ. σκέψεις 47 έως 52 της εν λόγω αποφάσεως). Η πρόθεση αποφυγής δίκης κρίθηκε από το ΕΔΔΑ ως δικαιολογημένος λόγος μη χορήγησης δικαιώματος εκ νέου εκδίκασης για ερήμην εκδοθείσα απόφαση. Βλ., για παράδειγμα, απόφαση του ΕΔΔΑ της 14ης Ιουνίου 2001, Medenica κατά Ελβετίας (CE:ECHR:2001:0614JUD002049192, § 55 έως 56).

⁵⁹ Πρβλ. αποφάσεις της 24ης Μαΐου 2016, Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, σκέψη 50), και της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg (C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, σκέψη 51).

118. Εξ αυτού συνάγεται ότι το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ οριοθετείται κατά το μέτρο που παρέχει στην εκτελούσα αρχή την επιλογή να μην προβεί στην παράδοση.

119. Τέλος, όταν η εκτελούσα δικαστική αρχή επιλέγει να εκτελέσει το ΕΕΣ δυνάμει του περιθωρίου εκτιμήσεως που της παρέχει το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να θέτει όρους στη δικαστική αρχή εκδόσεως. Τούτο αντίκειται στην ταχεία λειτουργία του συστήματος του ΕΕΣ και, ενδεχομένως, θέτει υπό αμφισβήτηση την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των δύο δικαστικών αρχών. Η επιλογή που περιλαμβάνεται στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ αφορά την εκτέλεση ή μη εκτέλεση, αλλά δεν χορηγεί στην εκτελούσα δικαστική αρχή την εξουσία να αλλοιώσει τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η εκτέλεση αυτή⁶⁰.

2. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

120. Όταν μια περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, η εκτελούσα αρχή χρειάζεται μόνο να εξετάσει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που τάσσει το συγκεκριμένο άρθρο. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο εκπληρώνει επίσης εκ των πραγμάτων την εκ μέρους της υποχρέωση σεβασμού του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ.

3. Δεύτερη περίπτωση: Οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ

121. Το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα σε αμφότερες τις υποθέσεις είναι ιδιαίτερως σημαντικά σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα (ή η επ' ακροατηρίου συζήτηση για την εκτέλεση της ποινής) δεν εμπίπτουν στο περιεχόμενο της έννοιας «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης». Σε αυτή την περίπτωση, η απόφαση-πλαisiο για το ΕΕΣ δεν παρέχει στην εκτελούσα αρχή καμία δυνατότητα αρνήσεως εκτελέσεως του ΕΕΣ.

122. Υπό το πρίσμα της τρέχουσας ερμηνείας της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, η απάντηση σχετικά με το εάν η εκτελούσα αρχή μπορεί να διερευνήσει την ύπαρξη πιθανών παραβάσεων του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και, εφόσον διαπιστώσει τέτοιες παραβάσεις, να αποφασίσει να μην προβεί στην εκτέλεση του ΕΕΣ φαίνεται απλή: όχι, δεν μπορεί. Η απόφαση-πλαisiο για το ΕΕΣ παρέχει έναν εξαντλητικό κατάλογο των λόγων για τη μη εκτέλεση ενός ΕΕΣ και τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προσθέσουν λόγους οι οποίοι δεν συγκαταλέγονται στον κατάλογο αυτόν⁶¹.

123. Τούτο, ωστόσο, φαίνεται να εγείρει ένα ζήτημα σε διαρκώς αυξανόμενο αριθμό εθνικών δικαστηρίων τα οποία έρχονται αντιμέτωπα με την εκτέλεση ΕΕΣ και, παράλληλα, υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ⁶². Το αιτούν δικαστήριο φαίνεται να υιοθετεί την

⁶⁰ Πέραν των περιπτώσεων που καλύπτονται από το άρθρο 5 της αποφάσεως-πλαisiού για το ΕΕΣ, εκ των οποίων καμία δεν έχει εφαρμογή στις δύο υπό κρίση υποθέσεις: πρώτον, της περιπτώσεως ποινικού αδικήματος που τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας εφ' όρου ζωής και, δεύτερον, όταν το ΕΕΣ έχει εκδοθεί προς τον σκοπό δίωξης.

⁶¹ Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2017, *Ardic* (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, σκέψη 70).

⁶² Βλ. υποσημείωση 7 των παρούσων προτάσεων.

άποψη ότι, στις δύο υπό κρίση υποθέσεις, η παράδοση θα είχε ως αποτέλεσμα την «κατάφωρη αρνησιδικία»⁶³ και, ως εκ τούτου, το εξαναγκάζει να παραβεί τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από την ΕΣΔΑ. Αυτές οι ανησυχίες των εθνικών αρχών εκτελέσεως δεν πρέπει να αγνοηθούν.

124. Ως εκ τούτου, το ζήτημα που τίθεται σιωπηρώς από τις υποθέσεις αυτές είναι κατά πόσον το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ επιτρέπει την προβολή πρόσθετων λόγων άρνησης της παράδοσης, ιδίως εάν η παράδοση μπορεί να οδηγήσει σε «κατάφωρη αρνησιδικία» ή, όπως διατυπώνεται στα προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, σε προσβολή του περιεχομένου του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη.

125. Το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ ορίζει με σαφήνεια ότι η εφαρμογή του συγκεκριμένου νομοθετήματος δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών που αναγνωρίζονται από την έννομη τάξη της Ένωσης. Ως εκ τούτου, το προδικαστικό ερώτημα μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ερωτάται εάν το αιτούν δικαστήριο έχει το δικαίωμα, ακόμη και στην περίπτωση που δεν συντρέχει καμία από τις περιπτώσεις που απαριθμούνται στην απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ, να αρνηθεί την παράδοση εάν, ενδεχομένως, κρίνει ότι υπάρχει πιθανότητα προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη μετά την παράδοση στο κράτος εκδόσεως.

126. Μέχρι σήμερα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η δυνατότητα που στηρίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιου για το ΕΕΣ υπάρχει σε δύο περιπτώσεις. Πρώτον, στην απόφαση *Aranyosi και Căldăraru*⁶⁴, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, ήτοι ενός απόλυτου θεμελιώδους δικαιώματος⁶⁵, συνιστά λόγο άρνησης παράδοσης. Δεύτερον στην απόφαση *LM*⁶⁶, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη μπορεί επίσης να δικαιολογήσει την άρνηση παράδοσης⁶⁷.

127. Ωστόσο, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η αμφιβολία ότι ενδέχεται να μη γίνει σεβαστό ένα θεμελιώδες δικαίωμα του προς παράδοση προσώπου στηρίχθηκε στην αρχική διαπίστωση εκ μέρους της εκτελούσας αρχής ότι στο κράτος έκδοσης υπάρχει γενικευμένο ή συστημικό πρόβλημα με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στην υπόθεση *Aranyosi και Căldăraru*⁶⁸, η δυνατότητα της εκτελούσας αρχής να εξετάσει εάν το προς παράδοση πρόσωπο θα υφίστατο απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση εξαρτιόταν από την αρχική διαπίστωση ότι υφίστανται συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες οι οποίες επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ορισμένα κέντρα κρατήσεως. Στην υπόθεση *LM*⁶⁹ και σε μεταγενέστερες

⁶³ Αυτή είναι η ορολογία που χρησιμοποιείται από το ΕΔΔΑ. Βλ., για παράδειγμα, απόφαση του ΕΔΔΑ της 9ης Ιουλίου 2019, *Kislov* κατά Ρωσίας (CE:ECHR:2019:0709JUD000359810, § 107 και 115).

⁶⁴ Απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, *Aranyosi και Căldăraru* (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 88).

⁶⁵ Το δικαίωμα αυτό προστατεύεται ως απόλυτο δικαίωμα δυνάμει του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ και του άρθρου 4 του Χάρτη.

⁶⁶ Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψεις 61, 68, 76 και 78).

⁶⁷ Αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής εκδόσεως του εντάλματος) (C-354/20 PPU και C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, σκέψη 52), και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, *Openbaar Ministerie* (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος) (C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 52).

⁶⁸ Απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, *Aranyosi και Căldăraru* (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 89).

⁶⁹ Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψεις 61 και 68).

υποθέσεις⁷⁰, πριν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη του προς παράδοση προσώπου τίθεται υπό διακινδύνευση, η εκτελούσα αρχή έπρεπε αρχικώς να επαληθεύσει ότι υπάρχει συστημική ή γενικευμένη έλλειψη ανεξαρτησίας των δικαστηρίων στο κράτος μέλος έκδοσης.

128. Η αιτιολόγηση των διαπιστώσεων του Δικαστηρίου στην προαναφερθείσα νομολογία συνίσταται στο ότι εξέλιπε η αμοιβαία εμπιστοσύνη, στην οποία στηρίζεται η αμοιβαία αναγνώριση, λόγω συστημικών πλημμελειών. Ως εκ τούτου, η επίγνωση των ελλείψεων αυτών επιτρέπει στην εκτελούσα αρχή να διατηρεί αμφιβολίες ως προς τις διαδικασίες στο κράτος εκδόσεως και να επαληθεύσει εάν συντρέχει κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος του προς παράδοση προσώπου.

129. Ωστόσο, χωρίς αυτές τις γενικευμένες και συστημικές ανεπάρκειες, αδυνατώ να διακρίνω οποιονδήποτε λόγο για τον οποίο η εκτελούσα αρχή θα πρέπει να επαληθεύει εάν το δικαίωμα του προς παράδοση προσώπου θα παραβιαστεί από το κράτος εκδόσεως εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται από την απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ.

130. Αντιθέτως, η αποδοχή αυτών των επαληθεύσεων θα ήταν αντίθετη προς την έννοια της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην οποία στηρίζεται ο μηχανισμός του ΕΕΣ. Ο μηχανισμός αυτός στηρίζεται στην αντίληψη ότι κάθε κράτος μέλος σέβεται τις κοινές θεμελιώδεις αξίες και καταβάλλει προσπάθειες να διασφαλίσει την προάσπισή τους⁷¹.

131. Ο μηχανισμός του ΕΕΣ θεσπίστηκε προκειμένου η παράδοση να λαμβάνει χώρα ταχέως, με βάση την εμπιστοσύνη στους θεσμούς των άλλων κρατών. Εάν επιτρέπονταν οι επαληθεύσεις όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα σε κάθε επιμέρους υπόθεση, τούτο θα συνεπάγονταν τη μετατροπή του μηχανισμού του ΕΕΣ σε κάτι το οποίο θα προσομοίαζε περισσότερο με τις προϋπάρχουσες διαδικασίες εκδόσεως.

132. Στην περίπτωση που θεωρηθεί ότι τούτο είναι αναγκαίο, φρονώ ότι η συγκεκριμένη τροποποίηση του μηχανισμού του ΕΕΣ, όπως αυτός θεσπίστηκε με την απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ, δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου αλλά σε αυτές του νομοθέτη της Ένωσης.

133. Δεν μπορώ να αποκλείσω το ενδεχόμενο ύπαρξης περιπτώσεων στις οποίες η δυνατότητα επαληθεύσεως πιθανών ατομικών προσβολών θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσώπου του οποίου ζητείται η παράδοση ενδέχεται να είναι απαραίτητη, ανεξάρτητα από την ύπαρξη συστημικών πλημμελειών στο κράτος έκδοσης. Ωστόσο, σε έναν τομέα στον οποίον έχει ήδη επιτευχθεί εναρμόνιση σε επίπεδο Ένωσης, όπως είναι το ζήτημα των επιτρεπόμενων περιορισμών του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στη δίκη⁷², δεν αντιλαμβάνομαι για ποιον λόγο θα πρέπει να προστεθούν εξαιρέσεις στο σύστημα του ΕΕΣ όπως αυτό έχει σχεδιαστεί με την απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ.

134. Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι το πρόσωπο του οποίου ζητείται η παράδοση δεν μπορεί να επικαλεστεί, προκειμένου να αντιταχθεί στην παράδοσή του από το κράτος εκτέλεσης, την παράλειψη του κράτους έκδοσης να μεταφέρει την οδηγία 2016/343, η οποία εναρμονίζει, μεταξύ

⁷⁰ Τούτο επιβεβαιώθηκε επίσης στις αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής εκδόσεως του εντάλματος) (C-354/20 PPU και C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, σκέψεις 54 και 66), και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, *Openbaar Ministerie* (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος) (C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψεις 50 και 52).

⁷¹ Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

⁷² Πρβλ. απόφαση-πλαίσιο 2009/299 και οδηγία 2016/343.

άλλων, ορισμένες πτυχές του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παρουσίας στις ποινικές δίκες. Το Δικαστήριο διευκρίνισε περαιτέρω ότι η υποχρέωση του κράτους μέλους έκδοσης να τηρεί, στο πλαίσιο της έννομης τάξεώς του, το σύνολο των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 2016/343, ουδόλως επηρεάζεται⁷³. Το κράτος έκδοσης είναι αυτό που οφείλει να προβλέψει την ύπαρξη ένδικων μέσων προστασίας, διαθέσιμων ενώπιον των δικαστηρίων του, προκειμένου να επιβάλλει την τήρηση της εν λόγω οδηγίας.

135. Ως εκ τούτου, η υποχρέωση της εκτελούσας αρχής να παραδώσει ένα πρόσωπο που δεν καταλαμβάνεται από τις περιπτώσεις που καθορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ δεν συνεπάγεται την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ⁷⁴. Μετά την παράδοση, όπως παρατηρεί η Ιρλανδία, η υποχρέωση διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων εξακολουθεί να υφίσταται για το κράτος μέλος έκδοσης⁷⁵.

136. Ως εκ τούτου, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι οι δίκες για τα κρίσιμα αδικήματα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ, φρονώ ότι η εκτελούσα αρχή υποχρεούται να εκτελέσει το ΕΕΣ. Εφόσον δεν υπάρχει καμία ανησυχία σχετικά με συστημικές πλημμέλειες στο κράτος μέλος εκδόσεως, η εκτελούσα αρχή δεν επιτρέπεται να επαληθεύσει τη συμμόρφωση προς το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ στο πρώτο κράτος όσον αφορά το πρόσωπο του οποίου ζητείται η παράδοση, αλλά υποχρεούται να προβεί στην εκτέλεση του ΕΕΣ.

137. Τέλος, στο ερώτημα υπό 3β αμφοτέρων των υποθέσεων, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει εάν η εξέταση πιθανών παραβάσεων, η οποία θα επέτρεπε στην εκτελούσα αρχή να αρνηθεί την παράδοση, πρέπει να περιοριστεί στις παραβάσεις του περιεχομένου του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη.

138. Κατά τη γνώμη μου, πέραν των περιπτώσεων που προβλέπονται από την απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ και εφόσον δεν διαπιστώνονται συστημικές πλημμέλειες στο δικαστικό σύστημα του κράτους μέλους έκδοσης, ο μηχανισμός του ΕΕΣ δεν αφήνει περιθώριο στην εκτελούσα αρχή να επαληθεύσει εάν το περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη του εκζητούμενου προσώπου παραβιάζεται ή θα μπορούσε να παραβιαστεί.

4. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

139. Όταν μια περίπτωση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ και δεν διαπιστώνονται συστημικές πλημμέλειες στο δικαστικό σύστημα του κράτους μέλους εκδόσεως, η εκτελούσα αρχή δεν μπορεί να εξετάσει εάν παραβιάζεται ή ενδέχεται να παραβιαστεί το θεμελιώδες δικαίωμα του εκζητούμενου σε δίκαιη δίκη, αλλά οφείλει να προβεί στην εκτέλεση του ΕΕΣ.

⁷³ Πρβλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg (C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, σκέψη 55). Για μια διαφορετική άποψη, βλ. Böse, M., «European Arrest Warrants and Minimum Standards for Trials in absentia – Blind Trust vs. Transnational Direct Effect?», *European Criminal Law Review*, τόμος 11(3), 2021, σ. 275 έως 287, σ. 285 και 286. Ο M. Böse υποστηρίζει ότι η άρνηση είναι επιτρεπτή «εφόσον υπάρχει πρόδηλη απουσία δικαστικής προστασίας στο κράτος μέλος εκδόσεως η οποία στερεί από τον κατηγορούμενο το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας» και ότι το πρόσωπο που αποτελεί το αντικείμενο του ΕΕΣ θα πρέπει να μπορεί να επικαλεστεί την οδηγία 2016/343 και στις σχετικές με την παράδοση διαδικασίες.

⁷⁴ Πρβλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1013, σημείο 78), στις οποίες διευκρινίζει ότι η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ αναγνωρίζει τον πρωταγωνιστικό ρόλο του κράτους μέλους εκδόσεως όσον αφορά τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των κατηγορουμένων.

⁷⁵ Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Richard de la Tour στην υπόθεση Puig Gordi κ.λπ. (C-158/21, EU:C:2022:573, σημεία 85, 87 και 116).

140. Κατόπιν της εκτελέσεως του ΕΕΣ, το κράτος εκδόσεως εξακολουθεί να φέρει την ευθύνη διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του παραδοθέντος προσώπου.

VI. Πρόταση

141. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που του υπέβαλε το Court of Appeal (εφετείο, Ιρλανδία) ως ακολούθως:

1) Ο όρος «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» κατά το άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584/ΔΕΥ, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, έχει την έννοια ότι καταλαμβάνει κάθε στάδιο της ένδικης διαδικασίας το οποίο έχει καθοριστική σημασία στην έκδοση της απόφασης που στερεί την ελευθερία ενός προσώπου. Και τούτο διότι στο επίμαχο πρόσωπο πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα να επηρεάζει την τελική απόφαση σχετικά με την ελευθερία του.

α) Όταν ζητείται η παράδοση προσώπου προκειμένου αυτό να εκτίσει στερητική της ελευθερίας του ποινή η οποία είχε αρχικώς ανασταλεί αλλά ακολούθως διατάχθηκε να εκτελεστεί συνεπεία καταδίκης του για άλλο ποινικό αδίκημα και η διάταξη εκτελέσεως εκδόθηκε από το δικαστήριο που καταδίκασε και επέβαλε την ποινή στο εκζητούμενο πρόσωπο για το δεύτερο αυτό αδίκημα, η ένδικη διαδικασία που οδήγησε στην εν λόγω συνακόλουθη καταδίκη και η διάταξη εκτελέσεως αποτελούν μέρος της «δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» για τους σκοπούς του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584.

β) Προκειμένου να θεωρηθεί η διαδικασία που κατέληξε στη συνακόλουθη καταδίκη ως «δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης» για τους σκοπούς του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, δεν είναι κρίσιμο εάν το δικαστήριο που εξέδωσε τη διάταξη εκτελέσεως υποχρεούτο εκ του νόμου να εκδώσει την εν λόγω διάταξη ή εάν είχε εξουσία εκτιμήσεως προς τούτο. Ωστόσο, είναι κρίσιμο η συγκεκριμένη διαδικασία να είχε καθοριστική επιρροή στην επανεξέταση της αποφάσεως που οδήγησε στην έκδοση της διατάξεως εκτελέσεως.

2) Όταν μια περίπτωση εμπίπτει στο άρθρο 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, η εκτελούσα αρχή χρειάζεται μόνο να εξετάσει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που τάσσει το εν λόγω άρθρο. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, εκπληρώνει επίσης εκ των πραγμάτων την εκ μέρους της υποχρέωση σεβασμού του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Όταν μια περίπτωση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4α, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584 και δεν διαπιστώνονται συστημικές πλημμέλειες στο δικαστικό σύστημα του κράτους μέλους εκδόσεως, η εκτελούσα αρχή δεν μπορεί να εξετάσει εάν παραβιάζεται ή ενδέχεται να παραβιαστεί το θεμελιώδες δικαίωμα του εκζητουμένου σε δίκαιη δίκη, αλλά οφείλει να προβεί στην εκτέλεση του ΕΕΣ. Κατόπιν της εκτελέσεως του ΕΕΣ, το κράτος εκδόσεως εξακολουθεί να φέρει την ευθύνη διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του παραδοθέντος προσώπου.